

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
เรื่อง

แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรม
ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

Trends for Industrial Business
in Special Economic Zone Songkhla Province

TNI

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

(Trends for Industrial Business in Special Economic Zone Songkhla Province)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศภักดิ์ หัวหน้าคณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต สุขเจริญพงษ์ ผู้วิจัยร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ ผู้วิจัยร่วม

ดร.ปาลีรัฐ เลขะวัฒนะ ผู้วิจัยร่วม

TNI

เมษายน 2559

บทคัดย่อ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของภาครัฐในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่ประเทศ การวิจัยเรื่อง แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา และวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของวิสาหกิจไทยโดยเน้นศึกษา กลุ่มกิจการที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ เกษตรแปรรูป อาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้เครื่องมือ 3 ชุดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 34 ราย แบ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายภาครัฐและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในสงขลา อย่างละ 8 ราย และผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์อย่างละ 6 ราย วิเคราะห์ผลโดยสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการจำแนก จัดระบบ และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจากปัจจัยดึงดูดการลงทุน ร่วมกับการวิเคราะห์แผนภูมิ พาเรโตเพื่อจัดลำดับและขนาดของความสำคัญของปัจจัยดึงดูดที่ภาครัฐใช้ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบอุตสาหกรรม 3 กลุ่ม โลจิสติกส์เป็นกลุ่มธุรกิจเดียวที่มีแนวโน้มจะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เนื่องจากตลาดสงขลามีสักยภาพและกำลังซื้อ มีระบบการเงิน เทคโนโลยี และระบบการสื่อสารที่พร้อมรองรับการทำธุรกิจ ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแช่แข็งพิจารณาว่าการขาดแคลนแรงงาน ทรัพยากรการผลิต และวัตถุดิบ รวมถึงกำลังซื้อของตลาดไม่เป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนของอุตสาหกรรม โดยภาคเอกชนต้องการให้ภาครัฐกำหนดนโยบายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในประเด็นระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ กระบวนการให้บริการและการจัดการ ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และการจัดการระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม ส่วนกระบวนการจัดการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ยังมีความท้าทายในด้านการให้สิทธิประโยชน์ของภาครัฐยังไม่จูงใจ ปัญหาด้านการพัฒนาแรงงานเพื่อแข่งขันได้ ความชัดเจนของนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปัญหาด้านการจัดหาพื้นที่ ความพร้อมของแรงงาน การให้บริการสาธารณูปโภค และการจัดการระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม

Abstract

Special Economic Zone is one of Thailand Government strategic themes to create its country competitiveness. The research purposes were to investigate the policy and implementation of the Special Economic Zone (SEZ) initiative in Songkhla, and to examine the investment decision trends in SEZ Songkhla of Thai enterprises executives, who are either in agro-processing, or frozen foods, or logistics industrial businesses. Documents were reviewed, 3 sets of research tools were developed, including setting up interview meetings with three groups of key informants, totaling in 34 categorized in policy makers or regulators; Songkhla policy implementers; and Thai enterprises executives living in Bangkok Metropolitan and its surroundings. The collecting data were analyzed using a qualitative approach technique. The Pareto chart was used to prioritize and identify importance degree of the factors the Government use for attracting the investments to SEZ Songkhla.

The Research found that when comparing to 3 groups, logistics industrial business tends to invest in SEZ Songkhla, due to its purchasing power and market potential including financial institutions, technology and communication systems. Agro-processing and frozen foods businesses considered the labor and raw material shortages including the less purchasing power were major investment barriers. The private sector require the Government to seriously implement its SEZ policy in physical infrastructures, work-permit processes, public administration and services, one stop services, public and private participation, and ecology management. The SEZ Songkhla challenges are creating the attractive investment incentives, unskilled labor development, setting clear goals and objectives for SEZ, designating land location for industrial estate with necessary infrastructures, and ecology management.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่าน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชนขนาดใหญ่หลายแห่ง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ไรจน์อารยานนท์ อธิการบดี รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต สุขเจริญพงษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย และบริการวิชาการ และคณะกรรมการกองทุนวิจัย สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ทุกท่านที่พิจารณาให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ ดร.อดิทัต วะสินนท์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์ปรีชา สีสานุกรมที่แนะนำแนวทางการประมวลผลข้อมูลที่มีคุณค่า ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ เลิศในสัตย์ คณบดี คณะบริหารธุรกิจ ที่สนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน นโยบายและการดำเนินงานภายในหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงกระบวนการปฏิบัติการของธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ถือเป็นความรู้ขององค์กรซึ่งบางเรื่องไม่สามารถสืบค้นได้จากตำราและเป็นแหล่งที่มาของความรู้แบบฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล คณะผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลด้วยความระมัดระวังภายใต้จรรยาบรรณของการวิจัยเพื่อให้สามารถสกัดความรู้ของภาครัฐและความต้องการของธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งสามได้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐและผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณธานีฤทธิ์ ณะเฒะ รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คุณพวงณี อรรถโรจน์ภิญโญ รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดร.จารุพันธ์ สุทธิประภา ผู้อำนวยการ สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ ดร.เต็มทรัพย์ เตละกุล และคุณบุญชัย ฉัตรประเทืองกุล ผู้รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดสงขลา คุณสุทธิเกตุดี ทัดพิทักษ์กุล สำนักยุทธศาสตร์และนโยบายการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน คุณสุเมธ มโหสถ รองปลัดกระทรวงแรงงาน คุณศิริจุจ จุลกะรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม คุณอภิรักษ์ ศรีสมานวัตร ที่ปรึกษาสมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลาและคณะกรรมการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ดร.ไพโรจน์ ชัยจิระธิกุล ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ สมาคมโลจิสติกส์และขนส่งภาคใต้ ดร.มาลินี สืบสุข รองประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา คุณวรรณิ์ พุ่มแก้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา รับผิดชอบด้านยุทธศาสตร์และแผนงาน คุณวัชรศักดิ์ สุวลักษณ์ นักวิชาการอุตสาหกรรมและหัวหน้าโครงการบริการข้อมูล BOC ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 คุณสุชาติ ธรรมปาโล นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ ศูนย์ส่งเสริม

อุตสาหกรรมภาคที่ 11 คุณชญญนิษฐ์ บุญสุวรรณ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา และ
คุณจุราตรี เพชรรักษ์ สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา

ผู้บริหารระดับสูงขององค์การภาคเอกชนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี
คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณชูศักดิ์ ปรัชญางค์ปรีชา คุณศุภลักษณ์ อัสวานนท์ คุณแสงชัย ลิ้มปิโซติพงษ์
คุณชัชวาล มีมั่งคั่ง คุณคมกริช นิธิชนปรีดา คุณณภัสกร นิธิชนปรีดา คุณไวยุย ลี คุณอนุรัตน์ เทียมทัน
คุณอภัยชนม์ วัชรสินธุ์ ดร. พจน์ อร่ามวัฒนานนท์ คุณเกษสุตา ไรวา คุณประเวศวุฒิ ไรวา
ดร. ทองอยู่ คงขันธ์ คุณเกรียงไกร ชาญวิรวงศ์ ดร. ธนิต โสรัตน์ คุณเฉลิมชัย จินะวิจารณ์
คุณสมร เทิดธรรมพิบูล และคุณสุรียนัตร์ อุดมศรี

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐในการ
ดำเนินงานตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาและสามารถช่วยกระตุ้นธุรกิจ
อุตสาหกรรมไทยให้สนใจลงทุนในประเทศเพื่อเร่งสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่าง
ยั่งยืนต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศภักดิ์

หัวหน้าคณะผู้วิจัย

29 เมษายน 2559

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง และภาพ	ฌ
สารบัญตาราง และภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 ระเบียบวิธีและเครื่องมือวิจัย	8
การออกแบบการวิจัย	8
การกำหนดขนาดตัวอย่าง	9
เครื่องมือวิจัย	11
การวิเคราะห์ผล	15
ผังเส้นทางการวิจัย	16
3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา: นโยบายและการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติ	17
รูปแบบการพัฒนา	18
กลไกการบริหารจัดการ	19
มาตรการและสิทธิประโยชน์	20
การให้บริการของภาครัฐในศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ	22
การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา: นโยบายและการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (ต่อ)	
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์	28
การจัดการภาครัฐแนวใหม่	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
ผลการศึกษา	36
ผู้กำหนดนโยบาย	36
ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่	47
4 การตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	55
การค้าและธุรกิจระหว่างประเทศ	55
อุตสาหกรรมและกิจการที่เกี่ยวข้อง	58
ปัจจัยดึงดูดการลงทุน	61
ผลการศึกษา	63
ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ..	63
แนวโน้มการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา	65
5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86
ผนวก ก. เครื่องมือวิจัย	87
ผนวก ข. หน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนที่อนุเคราะห์ข้อมูล	95
ผนวก ค. คณะผู้วิจัย	98

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากหน่วยงานภาครัฐ.....	10
2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัทเอกชน.....	11
3 ความพร้อมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	23
4 การขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	25
5 ภาพรวมของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	37
6 กระบวนการจัดการนโยบาย.....	38
7 การจัดการสิทธิประโยชน์ที่ดึงดูดการลงทุน.....	41
8 การจัดการด้านแรงงาน.....	44
9 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร.....	45
10 ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ.....	46
11 นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	47
12 กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา.....	51
13 ความท้าทายในด้านการจัดหาพื้นที่.....	52
14 ความท้าทายในด้านการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่.....	54
15 ความท้าทายในด้านความสนใจลงทุน.....	54
16 ความถี่ของความคิดเห็นแยกตามรายการธุรกิจอุตสาหกรรม.....	64
17 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด (อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป).....	66
18 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ.....	67
19 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ.....	68
20 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต.....	69
21 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด (อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง).....	70
22 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ.....	71
23 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ.....	72
24 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต.....	73
25 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด (อุตสาหกรรมโลจิสติกส์).....	74
26 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ.....	75
27 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ.....	76
28 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต.....	77

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1	ผังเส้นทางการวิจัย (Research Roadmap)..... 16
2	คณະอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ..... 20

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในปี 2558 การค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศมีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลจากนโยบายเศรษฐกิจและการค้าเสรี รวมถึงความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่นในอนุภูมิภาค ในห้าเดือนแรกของปี 2558 มียอดมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย เมียนมา ลาว และกัมพูชา รวม 406,256.99 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้าร้อยละ 0.25 โดยเป็นมูลค่าการค้าชายแดนกับมาเลเซียจำนวน 194,534.83 ล้านบาท เมียนมา 92,313.80 ล้านบาท ลาว 64,558.20 ล้านบาท และกัมพูชา 54,850.16 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558) ประเทศมาเลเซียมีมูลค่าการค้าชายแดนกับไทยสูงสุด สินค้าส่วนใหญ่ที่ส่งออกไปมาเลเซีย ได้แก่ ยางพารา ผลิตภัณฑ์อื่นๆ และไม้แปรรูปจากยางพารา ด้านสะเดาและด้านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลาเป็นด่านที่มีศักยภาพและมีมูลค่าการค้ามากที่สุด 2 ด่านแรก โดยในปี 2557 มีมูลค่าการค้า 344,155.13 ล้านบาท และ 144,607.06 ล้านบาท ตามลำดับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา, 2558) พื้นที่เมืองชายแดนมีความสำคัญในเชิงการค้าและการลงทุน นอกจากนี้ยังมีความได้เปรียบจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคที่สามารถสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มได้ การพัฒนาพื้นที่เมืองชายแดนให้เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศเพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ด้วยการพัฒนาไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเขตพื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือ กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา, 2558) โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายเป็นตัวนำในการพัฒนา เพื่อให้สามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ในปี 2558 และรองรับการลงทุนของภาคเอกชนตามยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ การเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขัน การจ้างงานและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับประชาชน การแก้ปัญหาการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวและสินค้าเกษตรผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศ ปัญหาความแออัดบริเวณด้านชายแดน รวมถึงตอบสนองนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถให้บริการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ขึ้นเพื่อเป็นกลไกรับผิดชอบการดำเนินงาน ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 ที่ประชุมฯ ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทยใน 5 พื้นที่ชายแดน ได้แก่ ด้านแม่สอด จังหวัดตาก ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ชายแดนจังหวัดตราดและมุกดาหาร และด้านสะเดาและด้านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา ระยะที่สองตามมติ กนพ. อีก 5 จังหวัด ได้แก่ ชายแดนจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และจังหวัดนราธิวาส พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ชายแดนบนแนวระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS Economic Corridors) ซึ่งสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตในพื้นที่ใกล้เคียงรวมถึงเขตเศรษฐกิจอื่นและฐานการผลิตของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุมกิจการเป้าหมาย 13 กลุ่มกิจการ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยวและบริการ ทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากการประชุม กนพ. ครั้งที่ 2/2558 วันที่ 16 มีนาคม 2558 และคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558 โดยมีหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณา ได้แก่ 1) เป็นกิจการที่ใช้แรงงานสูง 2) เป็นกิจการที่ใช้วัตถุดิบจากผลผลิตการเกษตรหรือวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน 3) ไม่ใช่อุตสาหกรรมหนัก และ 4) ไม่ใช่กิจการที่มีแนวโน้มจะก่อมลพิษ กิจการเป้าหมาย 13 กลุ่มกิจการ ประกอบด้วย

- 1 อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง
- 2 เซรามิกส์
- 3 อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- 4 อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
- 5 อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
- 6 การผลิตเครื่องมือแพทย์
- 7 อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
- 8 อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- 9 การผลิตพลาสติก
- 10 การผลิตยา
- 11 กิจการโลจิสติกส์
- 12 นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม

13 กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

ในการประชุม กนพ. ครั้งที่ 4/2558 วันที่ 8 ตุลาคม 2558 ที่ประชุมฯ ได้เห็นชอบเพิ่มเติมกิจกรรมเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอีก 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) กลุ่มกิจการที่ BOI ให้การส่งเสริมในปัจจุบัน 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1.1 กิจการอบฟุ้งและไซโล
- 1.2 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร
- 1.3 กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม
- 1.4 กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป

2) กลุ่มกิจการที่ BOI ยกเลิกการส่งเสริมแล้วแต่นำมาส่งเสริมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 6 กลุ่มกิจการ ได้แก่

- 2.1 กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์
- 2.2 กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์อัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค ยกเว้นกระเบื้องมุงหลังคา เซรามิกส์และกระเบื้องปูพื้นหรือผนัง
- 2.3 กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติมากรรม
- 2.4 กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค
- 2.5 กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อหรือกระดาษ
- 2.6 กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้า

และรับทราบมติคณะรัฐมนตรีเรื่องนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ด้วย

ในการดำเนินงานของ กนพ. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ 6 ชุด เป็นกลไกขับเคลื่อน โดยให้รับผิดชอบการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 เป็นต้นไป ให้ปรับแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดเตรียมงบประมาณประจำปี 2558 เป็นลำดับแรก เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมภายในปี 2558 นอกจากนี้ที่ประชุม กนพ. ยังได้เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4 เรื่อง กล่าวคือ

- 1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน
- 2) การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ
- 3) มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว
- 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรในพื้นที่

เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเชื่อมโยงในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

สำหรับด้านสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับการลงทุนและดำเนินกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดให้ได้รับสิทธิประโยชน์ระดับสูงตามประกาศนโยบายส่งเสริมการลงทุนใน

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ฉบับที่ 1-5/2558 ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (เรวดี แก้วฉวี, 2558) โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2558

จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางของภาคใต้และเป็นประตูการค้าเชื่อมต่อทางภาคใต้กับแนวพื้นที่ภาคเหนือ (Northern Corridor Economic Region: NCER) ของประเทศมาเลเซียซึ่งเชื่อมโยงไปยังรัฐเคดาห์และรัฐเปอร์ลิส ด้านสะเดาและด่านปาดังเบซาร์ ที่ตั้งอยู่ในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาเป็นด่านที่มีศักยภาพและมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดสองอันดับแรกของประเทศ โดยมียางพารา ข้าว และปาล์มเป็นผลผลิตเชิงอุตสาหกรรมที่สำคัญ จังหวัดสงขลายังเป็นฐานการผลิตเชิงอุตสาหกรรมต่อเนื่องของภาคเกษตร ทั้งอุตสาหกรรมยางพาราและอาหารทะเลเพื่อการส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ รวมถึงอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้วย (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2558) ในด้านโครงสร้างพื้นฐานจังหวัดสงขลามีการคมนาคมที่ครบวงจรทั้งทางบก ทางรถไฟและทางน้ำ โดยตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือปีนังและท่าเรือกลางของมาเลเซีย รวมทั้งยังมีสนามบินสำหรับผ่านเข้าออกทางอากาศด้วย การขนส่งทางถนนและทางรางถือเป็นเส้นทางหลักที่สามารถเชื่อมต่อไปยังมาเลเซียและสิงคโปร์

นอกจากนี้กรอบความร่วมมือภายใต้โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3 ฝ่าย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ยังทำให้มีโอกาสขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนต่อเนื่องในแนวทางด่วนเหนือ-ใต้ (North-South Expressway) โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและการบริการระหว่างด่านสะเดากับบูกิตกาเยฮัตมิงของมาเลเซีย ซึ่งจะทำให้สงขลากลายเป็นประตูการค้าของอาเซียน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2558)

ในด้านความพร้อมของที่ตั้ง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาครอบคลุม 4 ตำบลของอำเภอสะเดา ได้แก่ ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแต้ว และตำบลปาดังเบซาร์ มีพื้นที่รวม 345,187 ไร่ หรือ 552.3 ตารางกิโลเมตร โดยมีกลุ่มกิจการที่สนับสนุนการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา 6 กลุ่ม ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน กิจการโลจิสติกส์ นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และกิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยจัดตั้งศูนย์ One Stop Service (OSS) ที่ให้บริการด้านการลงทุนไว้ที่ศาลากลางจังหวัดสงขลาและศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 11 (หาดใหญ่) ส่วนศูนย์ OSS ด้านแรงงานเปิดให้บริการที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 11 (หาดใหญ่) ทั้งนี้ ได้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณกลางปี 2558 รวม 869.928 ล้านบาทไว้สำหรับพัฒนาด่านและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ให้พร้อมรองรับการค้าและการลงทุนในอนาคต (ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2558)

การดำเนินงานตามนโยบายที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นบริบทสำคัญที่เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของสถานประกอบการและวิสาหกิจของไทยในการเข้าลงทุนหรือ

มองเห็นช่องทางการขยายธุรกิจอุตสาหกรรมตามกลุ่มกิจการที่เข้าข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา นโยบาย รูปแบบการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนจะสามารถจูงใจวิสาหกิจและนักลงทุนของไทยให้ตัดสินใจลงทุนภายในประเทศเพื่อสร้างมูลค่าจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากนโยบายของภาครัฐให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาและรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการและนักลงทุนที่มีต่อนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวางแผนการเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ครอบคลุม 3 ขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษานโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของภาครัฐ และการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่
2. การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ของไทยต่อนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
3. การศึกษาแนวโน้มของการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนเมษายน 2559
ในการศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียดปรากฏในบทที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการสำหรับปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
2. ผู้บริหารสถานประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในเชิงธุรกิจเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
3. นำเสนอผลการวิจัยต่อศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย รวมทั้งเผยแพร่ต่อสถานประกอบการเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนและกระตุ้นการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา หมายถึง พื้นที่ภายในท้องที่ตำบลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ประกาศกำหนดพื้นที่ไว้เพื่อใช้พัฒนาอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การท่องเที่ยว หรือการอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา รวมถึงการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 10/2558

แนวโน้มการลงทุน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ที่มีต่อปัจจัยดึงดูดการลงทุนตามนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ปัจจัยดึงดูดการลงทุน หมายถึง สิทธิประโยชน์ที่ภาครัฐใช้ในการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการในด้านแรงงาน เครือข่ายตลาด ระบบการเงิน เทคโนโลยีในการปฏิบัติการ ระบบการสื่อสาร การวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ คลัสเตอร์อุตสาหกรรม และการเติบโตทางธุรกิจ

อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป หมายถึง ธุรกิจที่นำผลผลิตจากภาคเกษตร อันได้แก่ ปาล์มน้ำมันและยางพารา และผลพลอยได้ต่างๆจากพืชทั้งสองชนิด มาคิดค้นพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้มากขึ้น

อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง หมายถึง ธุรกิจที่ทำการถนอมอาหารประเภทเนื้อสัตว์ สัตว์ปีก อาหารทะเลสด และผักผลไม้ด้วยการแช่เยือกแข็งซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่เสื่อมคุณภาพ หรือเสียง่ายและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่จำกัดรูปแบบโดยเกิดเป็นมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ หมายถึง ธุรกิจที่มีระบบการจัดการการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรต่างๆ ให้สามารถขนส่งหรือเคลื่อนย้ายจากจุดต้นทางไปยังจุดบริโภคตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานของข้อมูล การขนส่ง การบริหารวัสดุคงคลัง การจัดการวัตถุดิบ การบรรจุหีบห่อ และเป็นช่องทางหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่เพิ่มมูลค่าให้แก่การใช้ประโยชน์ของเวลาและสถานที่

บทที่ 2

ระเบียบวิธีและเครื่องมือวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีดังต่อไปนี้

การออกแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษานโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมถึงการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ณ ระยะเริ่มแรกของดำเนินการตามนโยบาย และศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ทั้งนี้ เพื่อพรรณนาและตีความหมายแบบแผนการตัดสินใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของธุรกิจอุตสาหกรรม 3 อุตสาหกรรมที่เป็นกลุ่มศึกษา

ในการแปลผลการศึกษาใช้การวิจัยเชิงพรรณนา มีการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไว้ดัด เปรียบเทียบ จัดประเภท วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลโดยไม่ได้จัดกระทำกับสิ่งแวดล้อมและไม่มี การควบคุมตัวแปรใดๆ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ประกอบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณที่เกิดจากการแปลงความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาไปเป็นตัวเลขเพื่อวิเคราะห์ผลในเชิงปริมาณ ให้เห็นภาพรวมของความคิดของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน

ขั้นตอนดำเนินการ

ในการศึกษา คณะผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษานโยบายภาครัฐโดยการสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ และผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา รวมทั้งการลงสำรวจพื้นที่
2. การสำรวจความคิดเห็นต่อนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ของไทยในธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่มอุตสาหกรรม

3. การศึกษาแนวโน้มของการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาด้วยการวิเคราะห์ แปลความและสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ของไทยในธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่มอุตสาหกรรม

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

จากขั้นตอนดำเนินการวิจัยข้างต้น คณะผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากวัตถุประสงค์และปัญหาของการวิจัยที่ต้องการสืบค้นคำตอบ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ความง่ายต่อการเข้าถึงและได้รับข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้ง รวมทั้งความน่าเชื่อถือและวางใจในแหล่งให้ข้อมูลได้ (องอาจ นัยวัฒน์, 2551) จึงกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้างนี้ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐ แบ่งเป็น

1.1 ผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ จำนวน 8 คน จากสำนักยุทธศาสตร์และวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และจากกระทรวงแรงงาน

1.2 ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดสงขลา จำนวน 8 คน จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 (หาดใหญ่) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา สมาคมโลจิสติกส์และขนส่งภาคใต้ หอการค้าจังหวัดสงขลา สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา ศูนย์เบ็ดเสร็จด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (OSS) และสำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 1

2. ผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มกิจการที่สนับสนุนการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง แบ่งเป็นธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ ที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างละ 6 ราย รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 18 ราย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านี้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัท ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการใหญ่ กรรมการผู้จัดการ รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส กรรมการบริหาร กรรมการบริษัท หรือผู้อำนวยการ และในจำนวนนี้มี 3 ท่านดำรงตำแหน่งนายกสมาคม และเลขาธิการสมาคมของธุรกิจอุตสาหกรรมที่ศึกษาด้วย

ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณาจาก

1) หลักเกณฑ์ของประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ลงวันที่ 23 เมษายน 2558 โดยเลือกศึกษากิจการดังนี้

1.1) หมวดที่ 1 เกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร ซึ่งครอบคลุมกิจการปศุสัตว์ สัตว์น้ำ การชำแหละสัตว์ การเก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ การผลิตน้ำมันจากพืช การแปรรูปยาง การถนอมอาหารหรือสิ่งปรุงแต่งอาหารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

1.2) หมวดที่ 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค ซึ่งครอบคลุมกิจการศูนย์กระจายสินค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย และกิจการสถานที่ตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าสู่ตู้คอนเทนเนอร์เพื่อส่งออกหรือโรงพักสินค้าเพื่อตรวจปล่อยของขาเข้าและบรรจุของขาออก

2) ความสามารถในการเข้าถึงตัวบุคคล

3) ความร่วมมือและความยินยอมให้ข้อมูลของตัวบุคคล

รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตาราง 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากหน่วยงานภาครัฐ

ชื่อหน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล (คน)
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
สำนักยุทธศาสตร์และวางแผนพัฒนาพื้นที่	3
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	1
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	1
กระทรวงแรงงาน	1
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 (หาดใหญ่)	1
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา	2
ศูนย์เปิดเสรีด้านการลงทุน	1
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (OSS)	
สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา	1
หอการค้าจังหวัดสงขลา	1
สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา	1
สมาคมโลจิสติกส์และขนส่งภาคใต้	1

ตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบริษัทเอกชน

ประเภทธุรกิจอุตสาหกรรม	ผู้ให้ข้อมูล (คน)
อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป แบ่งเป็น อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมแปรรูปยางและผลิตภัณฑ์จากยาง	6
อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง แบ่งเป็น อุตสาหกรรมอาหารทะเลและสัตว์ปีก อุตสาหกรรมถนอมอาหารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย	6
โลจิสติกส์	6

เครื่องมือวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นโดยมีข้อคำถามที่กำหนดขึ้นจากวัตถุประสงค์ของการศึกษา แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรม (พิสนุ พองศรี, 2553) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีการกำหนดข้อคำถามบางส่วนไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวคำถามเบื้องต้นและแบบกึ่งทางการในการเข้าสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยที่ใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งตามขั้นตอนการศึกษาออกได้เป็น 3 ชุด (ดูผนวก ก.) ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยในภาพรวม ในด้านนโยบาย รูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วยประเด็นคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ นโยบายการพัฒนาประเทศ กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรนโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยลงสู่ระดับพื้นที่ในจังหวัดสงขลา ในด้านรูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สงขลา ประกอบด้วยประเด็นคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ นโยบายการพัฒนาจังหวัดสงขลาและเขตเศรษฐกิจพิเศษ กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ของธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่มที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มี

พิจารณาว่า

แน่ใจว่าตรงประเด็น	ให้คะแนนเท่ากับ	+1
ไม่แน่ใจว่าตรงประเด็น	ให้คะแนนเท่ากับ	0
แน่ใจว่าไม่ตรงประเด็น	ให้คะแนนเท่ากับ	-1

และกำหนดค่าเกณฑ์ของค่าที่ยอมรับได้ที่ 0.6 โดยใช้สูตรคำนวณค่า IOC ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยทั้ง 3 ชุด พบว่า

1. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยในภาพรวม ในด้านนโยบาย รูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีค่า IOC เฉลี่ยของแบบสัมภาษณ์ทั้งชุด เท่ากับ 1.0 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่ยอมรับได้เป็นอย่างดี

2. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาการแปรนโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยลดหลั่นลงไปสู่ระดับพื้นที่ในจังหวัดสงขลา ในด้านรูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยมีค่า IOC เฉลี่ยของแบบสัมภาษณ์ทั้งชุด เท่ากับ 1.0 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่ยอมรับได้เป็นอย่างดี

3. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 แบ่งเป็น 2 ส่วน

3.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับมุมมองการลงทุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่ม โดยมีค่า IOC เฉลี่ยรายข้อของข้อคำถามทุกข้อเท่ากับ 1.0 ยกเว้นข้อ

คำถามเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของเทคโนโลยีในการปฏิบัติการของธุรกิจ และข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพและการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ ที่มีค่า IOC เฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 0.67 ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3.2 แบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาความคิดเห็นต่อนโยบายและสิทธิประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยมีค่า IOC เฉลี่ยรายข้อของข้อคำถามทุกข้อเท่ากับ 1.0 ยกเว้นข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมคลัสเตอร์ ที่มีค่า IOC เฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 0.67 ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 มีค่า IOC เฉลี่ยทั้งชุดเท่ากับ 0.96 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่ยอมรับได้เป็นอย่างดี

สถานที่ทำการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่สำหรับการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ ดำเนินการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. การลงสำรวจพื้นที่ที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจสงขลา 4 พื้นที่หลัก ได้แก่ ตำบลสะเดา ตำบลสำนักขาม ตำบลสำนักแควและตำบลปาร์ดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดสงขลา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลที่เก็บรวบรวม คณะผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ประเมินจากความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Trustworthiness) ตามการรับรู้และปฏิบัติงานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการเชื่อมโยงแบบสามเส้าจากหลากหลายแหล่งข้อมูลและจากนักวิจัยหลายคน (Data and Investigator Triangulations) (องอาจ นัยวัฒน์, 2551) โดยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน
2. การเตรียมตัวและอุปกรณ์การสัมภาษณ์ให้พร้อม
3. การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างแท้จริง
4. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระหว่างสัมภาษณ์

5. สัมภาษณ์คำถามตามลำดับก่อนหลังตามที่จัดเรียงไว้โดยใช้ภาษาที่เหมาะสม ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานประกอบการมีการปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยการนำเสนอเนื้อหาโดยสรุปด้วย PowerPoint เป็นเวลา 10 นาทีก่อนการสัมภาษณ์

6. การจดบันทึกและบรรยากาศในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ผล

ในการวิเคราะห์ผล คณะผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการศึกษานโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจากผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปโดยใช้วิธีการจำแนกจัดระบบ สร้างหัวข้อหรือกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิด และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบและสรุปผลการศึกษา

2. ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อนโยบายการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิพาเรโต (Pareto Chart) หรือหลัก 20/80 เพื่อจำแนกระดับข้อมูลจากมากไปหาน้อยโดยมีเส้นสะสมของข้อมูลปรากฏให้เห็น กลุ่มข้อมูลจะถูกจัดเรียงลำดับจากกลุ่มที่มีความถี่สูงที่สุดไปถึงกลุ่มที่มีความถี่ต่ำที่สุด แผนภูมิพาเรโตทำให้สามารถจัดลำดับและขนาดของความสำคัญ รวมถึงการให้น้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของหัวข้อที่เลือกมาเปรียบเทียบกับหัวข้อทั้งหมด (Kano, 1996: 190)

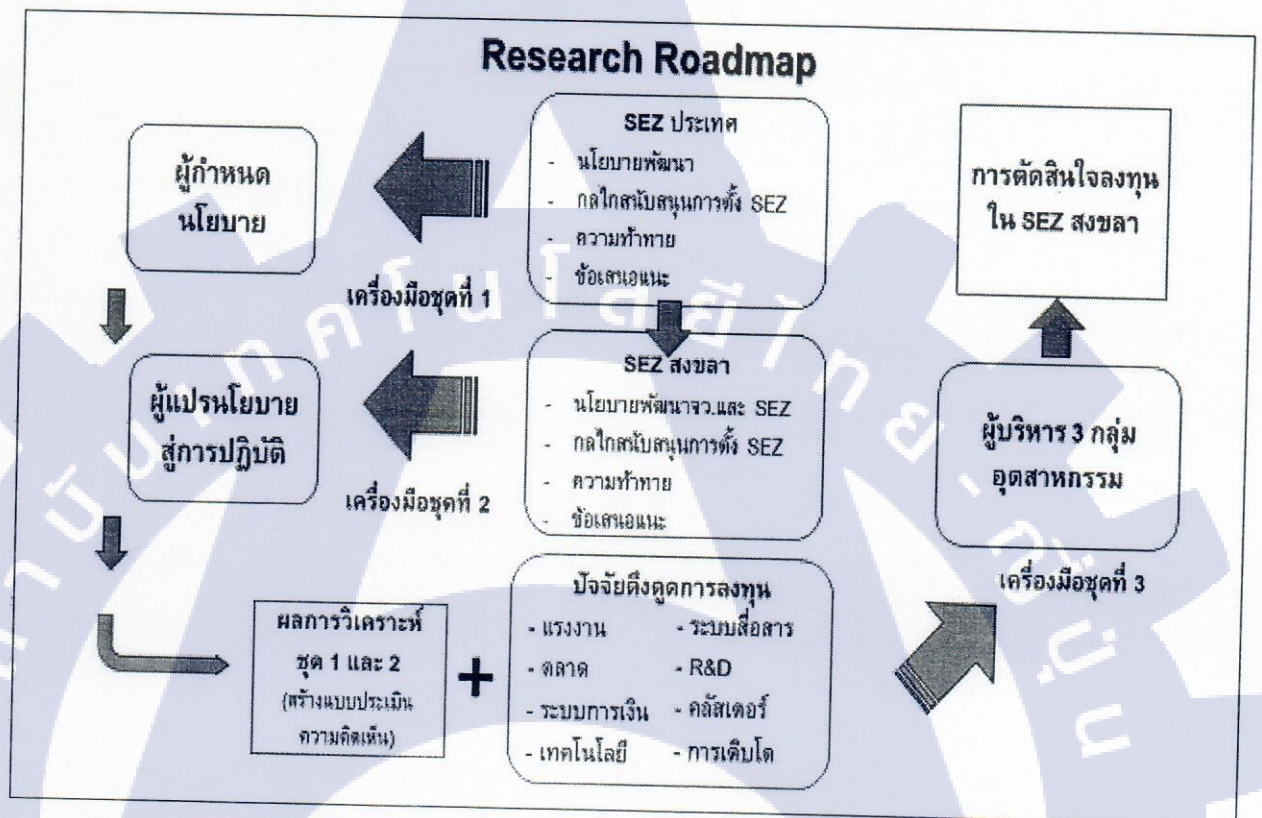
3. ผลการศึกษาแนวโน้มของการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปโดยใช้วิธีการจำแนก จัดระบบ สร้างหัวข้อหรือกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิด และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบและสรุปผลการศึกษา

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ผังเส้นทางการวิจัย (Research Roadmap)

จากระเบียบวิธีวิจัยข้างต้น เพื่อให้สามารถค้นหาคำตอบของงานวิจัยได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดผังเส้นทางการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 ผังเส้นทางการวิจัย (Research Roadmap)

บทที่ 3

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา นโยบายและการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การตลาด การลงทุน การจ้างงาน และการใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการลงทุนโดยมีรูปแบบการบริหารจัดการและให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุน เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยมีการพัฒนาภายใต้รูปแบบต่าง ๆ กัน อาทิ นิคมอุตสาหกรรม (Industrial Estate: IE) ซึ่งเป็นรูปแบบของการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองใกล้ท่าเรือหรือสนามบิน คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse: BW) หรือร้านค้าปลอดอากร (Duty Free Shop: DFS) และเขตการค้าเสรี (Free Trade Zone : FTZ) หรือเขตการค้าปลอดภาษี (Duty Free Port) เป็นรูปแบบการพัฒนาของเมืองท่า และเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Special Border Economic Zone: SBEZ) เป็นรูปแบบการพัฒนาของพื้นที่ตามแนวชายแดน รวมถึงการพัฒนาเชิงพื้นที่ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หรืออีสเทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งเกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ทั้งนี้มีนโยบายให้พื้นที่เป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป็นประตูเชื่อมโยงการพัฒนาไปสู่ภาคตะวันออกเฉิยเหนือและภาคเหนือ รวมทั้งเป็นเส้นทางการค้าเชื่อมสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์และแหล่งอุตสาหกรรมที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก (เรวดี แก้วมณี, 2556; 2558)

ประเทศไทยมีภูมิศาสตร์ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ล้อมรอบด้วยประเทศเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา และมาเลเซีย มีแนวเขตชายแดนระยะทางประมาณ 5,656 กิโลเมตร มีด่านการค้าชายแดน 91 จุดแยกเป็นจุดผ่านแดนถาวร 38 จุด จุดผ่อนปรนการค้า 53 จุด (ชาติวิมล สมัมะวัฒนา, 2557) อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) นอกจากนี้การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบกับนโยบายการค้าเสรีส่งผลให้อาเซียนมีการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจการค้า และการลงทุน รวมถึงมูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศ มีอัตราการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตาม

เมืองชายแดนส่วนใหญ่เป็นบริการด้านโลจิสติกส์และการค้าข้ามพรมแดนซึ่งเชื่อมโยงกับฐานผลิตในภาคกลางของประเทศ แต่ยังคงขาดฐานการผลิตหลักในพื้นที่เมืองชายแดน ซึ่งมีจุดได้เปรียบในการเชื่อมโยงกับภูมิภาคจากท่าเลที่ตั้ง การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในลักษณะของคลัสเตอร์เพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ตอนในหรือจังหวัดอื่น ๆ ในการสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มจะทำให้สามารถใช้พื้นที่สร้างประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ การพัฒนาเมืองชายแดนไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ให้เพิ่มสูงขึ้น เกิดการเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศและในภูมิภาค ดึงดูดการลงทุนจากในและต่างประเทศ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวมซึ่ง สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) และฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ 4 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557: 9) ได้แก่

1. รูปแบบการพัฒนา (Development Model)

มีรูปแบบการผสมผสานระหว่างการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนหรือพื้นที่เป้าหมายและนิคมอุตสาหกรรมเข้าด้วยกัน ใช้การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในกลุ่มกิจการเป้าหมายร่วมกับการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นตัวนำการพัฒนา

1.1 ด้านการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลามีกำหนด

1.1.1 ประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2558 ในหมวด 1 เกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร หมวด 3 อุตสาหกรรมเบา และหมวด 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค และประกาศที่ 21/2558 เพิ่มเติมกิจการในหมวด 2 แร่ เซรามิกส์และโลหะขั้นมูลฐาน หมวด 4 ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง และหมวด 6 เคมีภัณฑ์ พลาสติกและกระดาษ

1.1.2 การส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบคลัสเตอร์ ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 10/2558 แบ่งเป็น Super Cluster คลัสเตอร์เป้าหมาย และ กิจการสนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์

1.2 โครงสร้างพื้นฐานแบ่งเป็น

1.2.1 โครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการประกอบกิจกรรมภายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ประปา ศูนย์วิจัยและพัฒนา ระบบขนส่งภายในพื้นที่ ระบบการสื่อสารและการคมนาคม ระบบรักษาความปลอดภัย ระบบบำบัดน้ำเสียและมลพิษ

1.2.2 โครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการประกอบกิจกรรมภายนอกเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ ทางหลวงพิเศษเชื่อมโยงพื้นที่ ท่าอากาศยาน ท่าเรือน้ำลึก รถไฟ ถนนเชื่อมโยงกับพื้นที่หลักของประเทศ โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและคมนาคม ด้านข้ามแดน ศูนย์กระจายสินค้า

สงขลาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมเชื่อมโยงสู่อาเซียน มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเรือน้ำลึก สงขลา สนามบินนานาชาติหาดใหญ่ การขนส่งระบบรางด้วยชุมทางรถไฟหาดใหญ่ที่เชื่อมต่อไปยัง ประเทศมาเลเซีย และการขนส่งทางบกที่มีเส้นทางเชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย อันดามันและประเทศเพื่อนบ้าน รัฐบาลยังสนับสนุนการดำเนินการตาม โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างรถไฟ ความเร็วสูง รถไฟรางคู่ มอเตอร์เวย์ด้วย (ศูนย์ ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11, 2558)

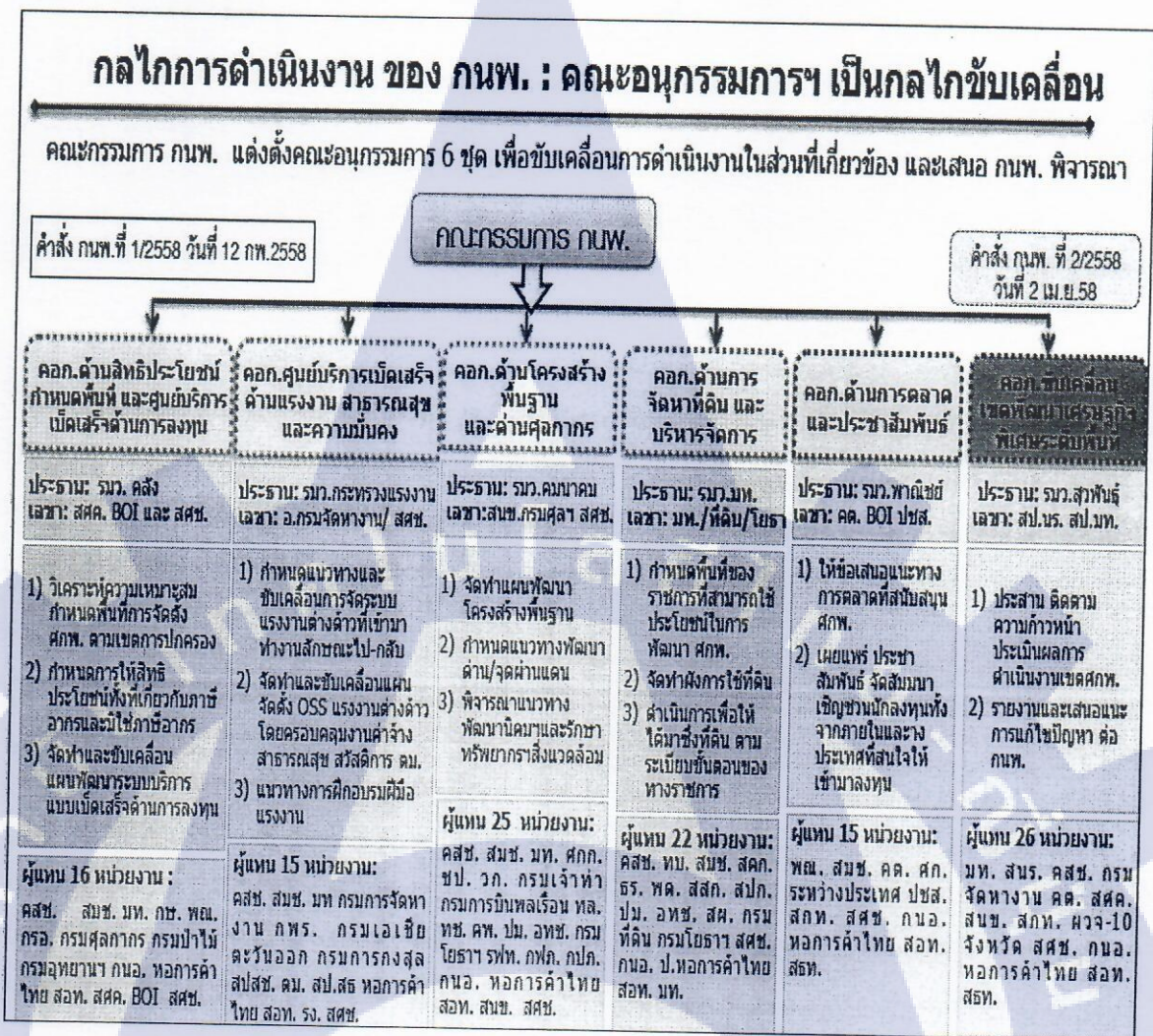
2. กลไกการบริหารจัดการ (Governance and Institutional Model)

รัฐบาลได้มีคำสั่ง คสช.ที่ 72/2557 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษ (กนพ.) ซึ่งมีอนุกรรมการ 6 ชุดทำหน้าที่ขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย

1. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิประโยชน์ ขอบเขตพื้นที่ และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน
2. คณะอนุกรรมการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน การสาธารณสุขและความมั่นคง
3. คณะอนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
4. คณะอนุกรรมการด้านการจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ
5. คณะอนุกรรมการด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์
6. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่

โดยทำงานเชื่อมโยงกับศูนย์บริการเบ็ดเสร็จในแต่ละพื้นที่ คณะอนุกรรมการแต่ละชุดมีหน้าที่ดัง ภาพที่ 2

TNI

ภาพ 2 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. มาตรการและสิทธิประโยชน์ (Incentives and Measures)

สิทธิประโยชน์จากการลงทุนในจังหวัดสงขลา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11, 2558) ได้แก่

1. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลในอำเภอสะเดา ได้แก่ ตำบลสำนักแก้ว ตำบลสำนักขาม ตำบลปาดังเบซาร์ และ ตำบลสะเดา

1.1 กรณีเป็นกิจการทั่วไปในประเภทกิจการที่อยู่ในข่ายให้การส่งเสริม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 ปี

2) กรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี แล้วให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี

3) หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่าย

4) หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน

5) ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร

6) ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นเวลา 5 ปี

7) สิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร และผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือได้

1.2 กรณีเป็นกิจการเป้าหมายสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี แล้ว และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี

2) หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายเป็นระยะเวลา 10 ปี

3) หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน

4) ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร

5) ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นเวลา 5 ปี

6) สิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร และผ่อนผันให้ใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือได้

2. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่การลงทุนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอเทพา อำเภอบันนังสวย อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอจะนะ

2.1 กรณีเป็นกิจการทั่วไป ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี โดยไม่กำหนดสัดส่วนการยกเว้นภาษีเงินได้

2) กรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี แล้วให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มอีก 5 ปี

3) ลดหย่อนอากรขาเข้าร้อยละ 90 ของอัตราปกติสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศเป็นเวลา 5 ปี

4) หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายเป็นเวลา 15 ปี

5) หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ร้อยละ 25 ของเงินลงทุน

6) ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร

7) ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นเวลา 5 ปี

2.2 กรณีเป็นโครงการใหม่ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เท่ากับกรณีทั่วไป

3. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่คลัสเตอร์เกษตรแปรรูปจังหวัดสงขลา ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดสงขลา ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี

สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนสามารถเข้าดูได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ <http://www.boi.go.th> ในการขอรับสิทธิส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาจะต้องยื่นคำขอรับการส่งเสริมจาก BOI ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2560

4. การให้บริการของภาครัฐในศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา แบ่งเป็น

4.1 OSS ด้านการลงทุน กำหนดพื้นที่จัดตั้งไว้ 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสงขลา และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 (หาดใหญ่) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

4.2 OSS ด้านแรงงาน กระทรวงแรงงานได้กำหนดพื้นที่จัดตั้ง OSS แรงงาน ณ อาคารที่ทำการในตำบลสะเดา อำเภอสะเดา เริ่มเปิดให้บริการเดือนธันวาคม 2558

การพัฒนาระบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จมีความสอดคล้องกับระบบ National Single Window (NSW) และ ASEAN Single Window เพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้า การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

นับตั้งแต่มีการประกาศของคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2558 เป็นต้นไปได้มีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่สงขลา สามารถสรุปความพร้อมและความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาได้ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตาราง 3 ความพร้อมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

การดำเนินงาน	รายละเอียด
สิทธิประโยชน์สำหรับกิจการเป้าหมาย	1. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2558 ส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา 6 กลุ่มกิจการเป้าหมาย 2. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 21/2558 เพิ่มเติมกิจการเป้าหมายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาอีก 10 ประเภท 3. มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2558 จำนวน 2 ราย วงเงินลงทุนรวม 133.5 ล้านบาท อยู่ระหว่างการพิจารณา
สิทธิประโยชน์สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 8/2558 เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม (SMEs) โดยผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริม SMEs
ขอบเขตพื้นที่	ประกาศพื้นที่ SEZ 4 ตำบล ใน 1 อำเภอ (ด.สะเดา สำนักขามสำนักแก้ว และปาดังเบซาร์ มีพื้นที่รวม 345,187 ไร่ หรือ 552.3 ตร.กม.)
การได้มาซึ่งที่ดินของรัฐเพื่อให้หน่วยงานราชการใช้ประโยชน์ และให้เอกชนและกนอ.เช่า	1. ประกาศ คสช.ที่ 17/2558 เพิกถอนที่ดินของรัฐ ด.สำนักขาม อ.สะเดา จ.สงขลา 2. ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา รวม 1,196-2-20 ไร่ 3. การจัดสรรที่ดินตามมติ กนพ. ครั้งที่ 3/2558 (วันที่ 25 มิ.ย. 58) ให้กนอ.เช่าแปลงที่ 1 และ 2 รวม 1,196-2-20 ไร่ 3. ปัญหา : มีคนเช่าเดิมอยู่ 250 ราย

ตาราง 3 ความพร้อมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (ต่อ)

การดำเนินงาน	รายละเอียด
โครงสร้างพื้นฐาน/ ด้าน ศุลกากร	โครงการปี 2559 ได้รับจัดสรรงบประมาณบูรณาการด้านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (โครงสร้างพื้นฐานฯ) จำนวน 491 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างด่านสะเดาแห่งใหม่ ปรับปรุงด่านปาดังเบซาร์ ปรับปรุงประปาส่วนภูมิภาคสาขาสะเดา และออกแบบสถานีขนส่งสินค้า จ.สงขลา
OSS ด้านการลงทุน	1. กระทรวงมหาดไทยกำหนดพื้นที่จัดตั้ง OSS ด้านการลงทุน 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสงขลา และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 (อ.หาดใหญ่) 2. เชื่อมโยงกับศูนย์ OSOS จามจุรีแอสควร์
OSS ด้านแรงงาน	1. กระทรวงแรงงานกำหนดพื้นที่จัดตั้ง OSS แรงงาน ณ อาคารที่ทำการใน ต.สะเดา อ.สะเดา เปิดให้บริการเดือนธันวาคม 2558

ที่มา: รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ธันวาคม 2558)
(สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช., 2559ก)

TNI

NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตาราง 4 การขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ประเด็น	ความก้าวหน้า
1. การกำหนดสิทธิประโยชน์	เอกชนสามารถยื่นขอรับการส่งเสริมได้แล้ว
1.1 สิทธิประโยชน์ BOI	1. กำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับกิจการที่ได้รับการส่งเสริม 2. กำหนดกิจการเป้าหมายในการให้การส่งเสริมการลงทุนของจังหวัด 3. เพิ่มเติมกิจการเป้าหมายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดอีก 10 ประเภท 4. ผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับ SMEs ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
1.2 สิทธิประโยชน์จากกรมสรรพากร	1. ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 10 รอบระยะเวลาบัญชีสำหรับกิจการทั่วไปที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามประกาศ BOI 2. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการลดอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ สามารถใช้สิทธิประโยชน์จากมาตรการดังกล่าว โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่ 10 กันยายน 2558 – 31 ธันวาคม 2560
1.3 การผ่อนปรนเงื่อนไขจัดตั้งคลังสินค้า ทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร (กรมศุลกากร)	กำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติผู้ขอจัดตั้งคลังสินค้า ทัณฑ์บนและเขตปลอดอากรในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยลดจํานวนเงินทุนจดทะเบียนของผู้ขอจัดตั้งจากเดิม 10 ล้านบาท เหลือ 5 ล้านบาท หรือตามที่อธิบดีเห็นควร และมอบอำนาจให้ศุลกากรในพื้นที่อนุมัติ/อนุญาตการจัดตั้ง
1.4 ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านการลงทุน	จัดตั้ง OSS ด้านการลงทุนในสงขลา และครบทั้ง 10 จังหวัด ประเด็นปัญหา 1. การประสานกับ OSOS ส่วนกลางยังไม่ต่อเนื่อง 2. เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจน และขาดทักษะภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ แนวทางการแก้ไข 1. เชื่อมโยง OSS จังหวัดกับศูนย์ประสานการบริการด้านการลงทุน (OSOS) ที่อาคารจามจุรีสแควร์ กรุงเทพมหานคร 2. อบรมบุคลากรเรื่องเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ ภาษาต่างประเทศ
1.5 ศูนย์บริการ SMEs แบบครบวงจร (SMEs OSS)	จัดตั้ง SMEs OSS ในสงขลา และอีก 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก สระแก้ว ตราด มุกดาหาร และหนองคาย

ตาราง 4 การขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (ต่อ)

ประเด็น	ความก้าวหน้า
2. การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและความมั่นคง (ภาพรวมทั้งประเทศ)	1. งบประมาณโครงการเร่งด่วน ปี 2558 วงเงิน รวม 1,663 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการพัฒนาทางด้านคมนาคม 500 ล้านบาท ด้านด้านศุลกากร 812 ล้านบาท และด้านการเกษตร 350.85 ล้านบาท 2. งบประมาณแบบบูรณาการปี 2559 วงเงิน รวม 6,168.9142 ล้านบาท 2.1 การวางผัง/ความมั่นคงปลอดภัย/การดูแลสุขภาพการธรรมชาติ วงเงิน 509.1260 ล้านบาท 2.2 การอำนวยความสะดวกนักลงทุนและจัดระบบสนับสนุนที่มีมาตรฐาน วงเงิน 92.3696 ล้านบาท 2.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ (การขนส่ง/ด้านศุลกากร CIQ /สาธารณสุข/พัฒนาแรงงาน/บริหารผลิตผลเกษตร/นิคมอุตสาหกรรม) วงเงิน 5,567.4186 ล้านบาท 3. ค่าของงบประมาณปี 2560 จำนวน 155 โครงการ วงเงิน 15,122 ล้านบาท แบ่งเป็น 3.1 แผนบูรณาการเขตเศรษฐกิจพิเศษ 109 โครงการ วงเงิน 4,772.6253 ล้านบาท (1) การจัดทำแผนผัง/การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ วงเงิน 85.3430 ล้านบาท (2) การจัดระบบแรงงาน พัฒนาฝีมือ และความมั่นคง วงเงิน 469.2751 ล้านบาท (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ (ด้านศุลกากร CIQ/การป้องกันน้ำท่วม/การสาธารณสุข/การบริหารสินค้าเกษตร/นิคมอุตสาหกรรม/พัฒนาแรงงาน) วงเงิน 4127.2572 ล้านบาท (4) การพัฒนาผู้ประกอบการ การให้ข้อมูลแก่นักลงทุน วงเงิน 90.7500 ล้านบาท 3.2 แผนบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ (เฉพาะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ) 46 โครงการ 10,349 ล้านบาท) 3.3 แผนบูรณาการด้านการจัดการขยะ 347 ล้านบาท และแผนบูรณาการการบริหารจัดการน้ำ 557 ล้านบาท

ตาราง 4 การขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (ต่อ)

ประเด็น	ความก้าวหน้า
โครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและด้านที่สำคัญ	
สงขลา	1. จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) อยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก 3 พื้นที่ ได้แก่ ดาก สระแก้ว และสงขลา 2. โครงการก่อสร้างด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ (ด่านพรมแดนสะเดา) วงเงินรวม 1,602 ล้านบาท ได้รับงบกลางฯ ปี 57 วงเงิน 8.7 ล้านบาท สำหรับค่าครุภัณฑ์และค่าวางสาย Fiber Optic และงบฯ 38 ล้านบาท สำหรับปรับรูปแบบด้านศุลกากรสะเดาเพิ่มเติม คาดว่าจะสามารถลงนามในสัญญาจ้างได้ภายในเดือนมกราคม 2559 3. ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายหาดใหญ่ชายแดนไทย/มาเลเซีย กรมทางหลวงอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษา สำรวจ และออกแบบ คาดว่าจะสามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2559
3. การกำหนดพื้นที่และจัดหาพื้นที่พัฒนา	
การจัดหาพื้นที่พัฒนาให้เอกชน หรือ กนอ. เช่น	1) พื้นที่พัฒนาระยะแรกในจังหวัดสงขลา กรมที่ดินรังวัดแล้วเสร็จและกรมธนารักษ์กำลังดำเนินการในขั้นต่อไป
4. แรงงาน/ OSS ด้านแรงงาน	
OSS ด้านแรงงาน	จัดตั้ง OSS ด้านแรงงานเรียบร้อยแล้ว

ที่มา: ปรับปรุงจาก ความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
มกราคม 2559 (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, สศช., 2559ข)

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2558 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนสำหรับธุรกิจที่ใช้แรงงานจำนวนมาก ธุรกิจที่ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นบริเวณชายแดนหรือประเทศเพื่อนบ้าน และธุรกิจด้านโลจิสติกส์
2. เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ บริเวณพื้นที่ตอนในของจังหวัด สำหรับกิจการวิจัยและพัฒนา กิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและใช้แรงงานน้อย

โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (ขนพ.) ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงอุตสาหกรรม จัดทำข้อเสนอนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ โดยเน้นคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) อันจะนำไปสู่การสร้างอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ดึงดูดการลงทุนที่มีคุณค่าซึ่งจะทำให้ศักยภาพด้านการลงทุนของประเทศไทยสูงขึ้น สามารถสร้างโอกาสทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการ SMEs (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2558)

ในส่วนของสิทธิประโยชน์สำหรับคลัสเตอร์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

- 1) Super Cluster เป็นคลัสเตอร์สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ประกอบด้วย คลัสเตอร์ยานยนต์ คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ คลัสเตอร์ดิจิทัล ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้
 - 1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี และลดหย่อนร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีก 5 ปี
 - 2) สำหรับกิจการเพื่ออนาคตที่มีความสำคัญสูง กระทรวงการคลังจะพิจารณา ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 10 – 15 ปี
 - 3) ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
 - 4) ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติที่ทำงานในพื้นที่ที่กำหนดทั้งคนไทยและต่างชาติ
 - 5) พิจารณาให้ถิ่นที่อยู่ถาวร (Permanent Residence) สำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติ
 - 6) อนุญาตให้ต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

ได้

2) คลัสเตอร์เป้าหมาย ได้แก่ คลัสเตอร์เกษตรแปรรูป คลัสเตอร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

- 1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 3-8 ปี และลดหย่อนร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีก 5 ปี
- 2) ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
- 3) พิจารณาให้ถิ่นที่อยู่ถาวร (Permanent Residence) สำหรับผู้เชี่ยวชาญชั้นนาระดับนานาชาติ
- 4) อนุญาตให้ต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมได้

3) กิจการสนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์ ซึ่งจะต้องตั้งสถานประกอบการในพื้นที่ที่ Super Cluster และคลัสเตอร์เป้าหมายตั้งอยู่ และดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละคลัสเตอร์ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการ ดังนี้

3.1) กิจการฐานความรู้ วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีชีวภาพ ออกแบบทางวิศวกรรม บริการทดสอบทางวิทยาศาสตร์และสอบเทียบมาตรฐาน ได้รับสิทธิประโยชน์โดยยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี (ไม่จำกัดวงเงิน) และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีก 5 ปี

3.2) กิจการโลจิสติกส์ สนามบินพาณิชย์ ขนส่งทางราง ขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือบรรทุกสินค้า Inland Container Depot (ICD) และ International Distribution Center (IDC) ได้รับสิทธิประโยชน์โดยยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 - 8 ปี และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 เพิ่มเติมอีก 5 ปี

ทั้งนี้ กำหนดเงื่อนไขบังคับทุกโครงการที่ได้รับการส่งเสริมตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์จะต้องร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย หรือ Center of Excellence ที่มีอยู่ในคลัสเตอร์ รวมทั้งต้องยื่นขอรับการส่งเสริมภายในสิ้นปี 2559 และต้องเริ่มดำเนินการภายในสิ้นปี 2560 และในการขับเคลื่อนนโยบายคลัสเตอร์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการกำหนดมาตรการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการลงทุนในคลัสเตอร์เป้าหมาย และช่วยยกระดับคลัสเตอร์ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

การจัดการภาครัฐแนวใหม่

การจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นกระบวนการปฏิรูปภาครัฐในทศวรรษ 1980 และ 1990 อันเกิดจากการบริการของภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการควบคุมต้นทุนและไม่ปรับปรุงคุณภาพ เปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์เข้ามาใช้อิทธิพลต่อผู้ให้บริการ ทำให้มาตรฐานการบริการตกต่ำและเกิดค่าใช้จ่ายสูง ประชาชนไม่พึงพอใจ แนวทางการปฏิรูปที่ทำกันในต่างประเทศ เช่น นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ดำเนินการโดยสร้างกลไกทั้งระบบตลาดในองค์การ แยกหน่วยงานที่ซื้อบริการกับหน่วยงานที่ให้บริการออกจากกัน และใช้การจัดการทรัพยากรมนุษย์คล้ายกับธุรกิจ เช่น มีการสรรหาผู้บริหารระดับสูงจากภาคธุรกิจ มีการประเมินผลและจัดการผลงาน กำหนดเงื่อนไขทางบัญชีและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ระบบตลาดของภาครัฐมีข้อจำกัด 2 ประการ คือ ขนาดของตลาดถูกกำหนดด้วยขนาดของงบประมาณประจำปี มีการแย่งส่วนแบ่งตลาดจากหน่วยงานที่อยู่ในงบประมาณเดียวกัน และกิจกรรมที่หน่วยงานปฏิบัติถูกกำหนดโดยกฎหมาย ไม่สามารถปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้

ตัวแบบการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่พัฒนาและใช้งานกันทั่วโลกอยู่ในปัจจุบันคือ ตัวแบบการมุ่งเน้นการบริการสาธารณะ (Public Service Orientation) เป็นตัวแบบที่เติมพลังใหม่ให้แก่ภาครัฐด้วยการกำหนดให้บริการเป็นภารกิจสำคัญซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการคุณภาพของภาคเอกชน ตัวแบบนี้มีจุดเด่นที่ช่วยการปกป้องสิทธิของผู้ใช้บริการ จึงดึงดูดความสนใจให้ประชาชนสนับสนุน (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556: 14-15)

ตัวแบบการมุ่งเน้นการบริการสาธารณะมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. ให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการเป็นอย่างมากซึ่งเป็นแนวทางไปสู่การบรรลุถึงความเป็นเลิศในการให้บริการของภาครัฐ
2. รับฟังเสียงสะท้อนกลับของผู้ใช้บริการเพื่อเน้นการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการจัดการโดยไม่ต้องสร้างทางเลือกใหม่
3. ต้องการให้หน่วยงานท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเพื่อลดความไม่เป็นธรรมจากบทบาทของระบบตลาดในการให้บริการของรัฐ
4. มุ่งเน้นที่การพัฒนาการเรียนรู้ของสังคมมากกว่าการให้บริการแบบงานประจำ
5. ให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบร่วมในการจัดการและให้บริการของรัฐ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2558) ได้ศึกษาแนวทางและมาตรการเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทย พบว่า มีอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป คลังกระจายสินค้า และโลจิสติกส์ และศูนย์กลางการท่องเที่ยว โดยชายแดนอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลามิโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ดีและมีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังประเทศมาเลเซีย จึงเหมาะสมกับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทย ได้แก่ การพัฒนาทางด้านกายภาพ เช่น ถนน อาคารด้านศุลกากร ทางหลวงพิเศษ คลังสินค้า การออกกฎหมายรองรับโดยกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนพร้อมแผนแม่บท รวมทั้งได้เสนอรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทยไว้ 2 รูปแบบ คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการผลิตควบคู่การบริการต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการบริการแบบรวมศูนย์ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูงและต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่ดีสนับสนุน

2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557ก) ได้ศึกษาดูงานเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า รัฐบาลมาเลเซียได้วางนโยบายการพัฒนากายภาพในระดับประเทศโดยกำหนดการวางผังเมืองรวมให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนามาเลเซียให้เป็นประเทศรายได้สูงภายในปี 2563 นโยบายดังกล่าวทำให้เกิดการวางผังพัฒนาพื้นที่เฉพาะของเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ รัฐยะโฮร์ ในปี 2549 โดยเป็นพื้นที่ที่เน้นการพัฒนาการบริการที่ใช้แรงงานวิชาชีพในด้านความคิดสร้างสรรค์ การศึกษา สุขภาพ โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว และธุรกรรมทางการเงิน และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมีทักษะ เช่น ปิโตรเคมีและไบโอดีเซล อิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปอาหารและวัตถุดิบทางการเกษตร ทั้งนี้ กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นมหานครระดับโลกอย่างยั่งยืนภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 5 ประการ ได้แก่ การเป็นพื้นที่ชายแดนระดับนานาชาติ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ การสร้างความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม โครงสร้างกลไกการขับเคลื่อน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เขตเศรษฐกิจอิสกันดาร์ แบ่งพื้นที่การพัฒนาออกเป็น 5 โซน ได้แก่ โซน A ประดูเศรษฐกิจทางใต้ของมาเลเซีย โซน B แหล่งพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โซน C ท่าเรือสินค้าระดับโลก โซน D ศูนย์กลางนิคมอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ของมาเลเซียตอนใต้ และโซน E เมืองผ่านที่เชื่อมต่อมาเลเซียกับประเทศอื่นๆ มีกลไกการบริหารจัดการลักษณะพิเศษมีนายกรัฐมนตรีมาเลเซียและผู้ว่าราชการรัฐยะโฮร์ เป็นประธาน กรรมการร่วม และมีคณะกรรมการรวม 10 คนจากภาครัฐและผู้แทนจากภาคเอกชน มีการบูรณาการแผนแม่บทการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวนโยบายระดับชาติและได้มาตรฐานระดับโลกภายใต้กฎหมายเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวก ส่งเสริมการลงทุน วางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาระบบบริการเบ็ดเสร็จและจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวก

สะดวกเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยเน้นการลงทุนของภาคเอกชนเป็นหลัก กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ช่วยเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของรัฐยะโฮร์ให้สูงขึ้น 4.5 เท่า โดยมีตัวชี้วัดดังนี้ 1) ประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.63 ต่อปี และมีจำนวนประชากร 3 ล้านคนในปี 2568 2) รายได้ต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.78 ต่อปี และในปี 2568 มีรายได้ต่อปีเท่ากับ 31,100 ดอลลาร์สหรัฐ 3) ปริมาณแรงงาน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี ในปี 2568 มีแรงงาน 1.46 ล้านคน 4) การจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี ในปี 2568 มีการจ้างงาน 1.43 ล้านตำแหน่ง ในด้านสิทธิประโยชน์ประกอบด้วย 1) สิทธิประโยชน์สนับสนุนการลงทุนจำเพาะในแต่ละพื้นที่เพื่อดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาพัฒนา 2) มาตรการลดภาษีเงินได้สำหรับแรงงานมีความรู้ 3) การพัฒนาโครงการ Flagship เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนแบบรวมกลุ่มคลัสเตอร์ของธุรกิจและอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่รัฐบาลมาเลเซียสนับสนุนให้มีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ และยังเปิดโอกาสให้นักลงทุนและชาวต่างชาติสามารถถือครองที่ดินได้ด้วย

ผลการดำเนินงานจนถึงปี 2557 มีการลงทุนรวมทั้งสิ้น 133 พันล้านริงกิต (1.3 หมื่นล้านบาท) เป็นการลงทุนโดยตรงของภาครัฐร้อยละ 6 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด แบ่งเป็นภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 36 ภาคอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 25 และภาคอื่นๆ เช่น การท่องเที่ยว การบริการ การศึกษา เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ร้อยละ 33 การลงทุนภาคเอกชนร้อยละ 60 เป็นนักลงทุนในประเทศ ต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนเรียงตามลำดับ ได้แก่ สิงคโปร์ สเปน ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ออสเตรเลีย เลบานอน ฝรั่งเศส จีน และเยอรมนี เมื่อพิจารณาปัจจัยความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ พบว่ามีดังนี้ 1) ทำเลที่ตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่ดี ได้รับประโยชน์โดยตรงจาก spillover effect จากสิงคโปร์ 2) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ 3) ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ของคณะกรรมการกำกับกับดูแล (IRDA) 4) การบริหารการพัฒนาที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวระหว่างนโยบายระดับสูง (รัฐบาลกลาง) ระดับรัฐยะโฮร์ และระดับพื้นที่ (รัฐบาลท้องถิ่น) มีการดำเนินการตามแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่อย่างเคร่งครัด ส่วนปัญหาและอุปสรรคระหว่างดำเนินการมีดังนี้ 1) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต้องใช้เงินลงทุนสูงจึงต้องประมาณการความต้องการในอนาคตอย่างแม่นยำและดำเนินการพัฒนาให้ได้ตามเป้าหมายเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในลักษณะหนี้สาธารณะของรัฐ 2) ข้อจำกัดของเส้นทางการจราจรข้ามแดนทางบกระหว่างประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ 3) ปัญหาด้านความปลอดภัยและอาชญากรรมของมาเลเซีย

3. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พบว่า มีการกำหนดให้พัฒนาภาคใต้เพื่อเป็นฐานการผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมันครบวงจร อาหารทะเลแปรรูป การท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก การเป็น

ประตูการค้าและการขนส่ง รวมทั้งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ECER) ของมาเลเซีย และพื้นที่เศรษฐกิจ สงขลา-สตูล เพื่อเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ จากการศึกษายังพบว่าความไม่ชัดเจนในค่านโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนรวมถึงการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ยังไม่มี การนำโครงการหลายโครงการที่ได้ศึกษาไว้แล้วไปปฏิบัติ โดยได้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการวางแผนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน มีแนวคิดการพัฒนาโดยกำหนดกลุ่มพื้นที่การพัฒนาตามศักยภาพและความสอดคล้องกับภูมิสังคม แบ่งเป็น พื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งตะวันออกที่เน้นแบบผสมผสานระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว พื้นที่อนุภาคใต้ตอนล่างที่เน้นการพัฒนาแนวสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงชายทะเลภาคใต้ฝั่งตะวันออก-ตะวันตก และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนเหนือของมาเลเซีย (NCER) และแผนพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายฝั่งทะเลตะวันออกของมาเลเซีย (ECER) และพื้นที่อนุภาคใต้ฝั่งอันดามันที่เน้นการท่องเที่ยวระดับโลกและบริการฐานความรู้ และโครงการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาท่าเรือฝั่งทะเลอันดามันและสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงท่าเรือฝั่งอ่าวไทย โดยมีแนวทางพัฒนาเส้นทางเชื่อมสองฝั่งทะเล (Land bridge) ที่มีศักยภาพเพื่อการขนส่งน้ำมันและสินค้าเชื่อมโยงระหว่าง อำเภอละงู จังหวัดสตูล และ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา การสร้างทุ่น้ำมันนอกชายฝั่งทะเลที่จังหวัดสตูล 1 แห่ง และที่จังหวัดสงขลา 1 แห่ง ท่อส่งน้ำมันเชื่อมต่อระหว่างทุ่น้ำมัน และสร้างคลังเก็บน้ำมันสำหรับโรงกลั่นน้ำมันกำลังผลิตขนาด 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน การพัฒนาท่าเรือคอนเทนเนอร์ริมฝั่งหรือนอกฝั่งที่ อำเภอละงูจังหวัดสตูล ให้เป็น Regional Port และท่าเรือคอนเทนเนอร์นอกฝั่งที่ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ทำหน้าที่เป็น Feeder Port รวมถึงการพัฒนาทางรถไฟเชื่อมต่อกับทางรถไฟสายหลักในปัจจุบันมายังท่าเรือที่จังหวัดสตูล นอกจากนี้การพัฒนาอุตสาหกรรมในบริเวณท่าเรือฝั่งอันดามันและอ่าวไทยควรส่งเสริมอุตสาหกรรมหนัก เช่น อุตสาหกรรมเหล็กปิโตรเคมี ร่วมกับอุตสาหกรรมเบา เช่น การกระจายสินค้า กิจกรรมสนับสนุนโลจิสติกส์ในพื้นที่ฝั่งอันดามัน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเชิงบูรณาการ และการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนล่าง

4. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557ข) ได้รายงานการลงพื้นที่เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนถาวรวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พบว่า เส้นทางเข้าจุดผ่านแดนมีสภาพดี เป็นถนนลาดยาง 2 เลน ระยะทาง 21 กิโลเมตรจากตัวอำเภอควนโดน พื้นที่โดยรอบเป็นป่าสงวนแห่งชาติในเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน มีชุมชนชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ การค้าชายแดนมีลักษณะเป็นตลาดนัดขนาดใหญ่ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและมาเลเซียมาซื้อขายสินค้าจำนวนมาก ฝั่งมาเลเซียได้มีการพัฒนาพื้นที่ขนาด 250 เอเคอร์ เตรียมการก่อสร้างเพื่อยกระดับจากจุดตรวจให้เป็นด่านชายแดนและมีระบบ CIQ ที่สมบูรณ์เพื่อรองรับการค้า การท่องเที่ยว และการเตรียมความพร้อม

เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประเด็นที่ควรปรับปรุงคือ เส้นทางคมนาคมขนส่งที่สภาพถนนแคบคดเคี้ยว การจัดระเบียบตลาดนัดบริเวณชายแดนให้เหมาะสม การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณด่านให้เป็นระบบและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เพียงพอ และการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ด้านโครงสร้างพื้นฐานต้องรีบพัฒนาสนามบินสตูลให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในลักษณะชาร์เตอร์ไฟลต์ขนาด 20-30 ที่นั่ง นอกจากนี้ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง เนื่องจากจังหวัดสตูลเป็นพื้นที่เฝ้าระวังเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่สำคัญทางยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายเข้าประเทศ การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การค้าสินค้าหนีภาษี อาวุธสงคราม และยาเสพติดซึ่งเป็นภัยคุกคามและกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

5. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557ค) ได้รายงานการลงพื้นที่เพื่อดูงานจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดสระแก้ว พบว่า พื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า 3 จุด พื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีจุดผ่านแดนถาวร 1 จุด และจุดผ่อนปรนทางการค้า 3 จุด นอกจากนี้ยังได้ติดตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ด้านถาวรบ้านผักกาด จังหวัดจันทบุรี เพื่อรองรับการค้าและการท่องเที่ยวชายแดน โดยอยู่ระหว่างดำเนินการ โครงการมีความล่าช้าเนื่องจากการตัดงบประมาณจึงต้องทบทวนรูปแบบและรายการโครงการก่อสร้างใหม่ และโครงการพัฒนาด่านชายแดนและปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชน ติดตั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตรวจสอบบุคคลและพาหนะ (ระบบ PISBICS) และระบบบัตรควบคุมพิเศษ (Immigration Card) สำหรับระบบคิวอัตโนมัติเพื่อเพิ่มการให้บริการ (Queue Service For AEC) มีการดำเนินการแล้วประมาณร้อยละ 70 นอกจากนี้ยังก่อสร้างจุดพักให้กับผู้มารับบริการและหลังคาคลุมทางเดินอาคารเพื่อความสะดวกของผู้เข้ามาติดต่อผ่านแดนด้วย จากการลงพื้นที่ยังพบว่าจุดผ่านแดนถาวรของทั้งสองจังหวัดประสบปัญหาความหนาแน่นของประชาชนและรถบรรทุกสินค้าเกิดความล่าช้าในการขนส่งสินค้าระหว่างกัน มีปัญหาการตีความพิกัดและการเก็บค่าธรรมเนียมในพิธีการศุลกากรของสองประเทศที่แตกต่างกัน จึงเสนอว่าควรได้รับการยกเว้นภาษีขาเข้า ควรจัดเตรียมระบบโครงสร้างบริการพื้นฐานบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนในการทำธุรกรรมทางการค้า โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานของประเทศกัมพูชาที่ต้องเร่งพัฒนา และด่านชายแดนควรมีเครื่องมือในการตรวจสอบที่ทันสมัยเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

6. อติเรก พันเขียว (2557) ได้ศึกษาการยอมรับและความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก โดยแบ่งผู้เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน

พบว่า ทั้งสามกลุ่มเห็นว่าควรมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและมีความคาดหวังต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างมาก โดยหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายและแผนแม่บทที่ชัดเจน ออกกฎระเบียบเพื่อให้มีการดำเนินการตามกฎหมายและสอดคล้องกับการปฏิบัติ เร่งยกระดับพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับและดึงดูดการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ ส่วนผู้ประกอบการต้องการความชัดเจนในเรื่องการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าและการลงทุน รวมถึงการจ้างแรงงาน และคาดหวังให้รัฐบาลรีบดำเนินการเพื่อไม่ให้เสียโอกาสในการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของพื้นที่ และควรมีหน่วยงานบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจัดการพื้นที่โดยเฉพาะ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคประชาชนต้องการข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่และแนวทางการจัดการการเปลี่ยนแปลงผลกระทบและปัญหาที่จะติดตามมาจากการพัฒนา โดยคาดหวังคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในพื้นที่ การพัฒนาด้านการศึกษา การมีงานทำ ความมั่นคงในการทำงานและความมั่นคงในชีวิต กังวลกับความคลาดเคลื่อนไปจากที่คาดหวังไว้ เช่น ราคาที่ดินในพื้นที่สูงขึ้นหลายเท่าตัวเป็นผลมาจากการเก็งกำไรของกลุ่มนักลงทุน ความไม่พร้อมของการบริการสาธารณะของภาครัฐ การคมนาคมในชุมชน สิทธิของคนในชุมชนที่พึงจะได้รับในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การเช่าที่ทำกิน การมีสิทธิพิเศษในที่ดินที่ไม่มีโฉนดซึ่งครอบครองมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย การลดหย่อนภาษี การได้รับความคุ้มครองทางด้านสาธารณสุข และคาดหวังให้ภาครัฐดำเนินการให้ความรู้แก่คนในชุมชนเพื่อให้รู้ทันผลกระทบในการพัฒนาชุมชน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและการจัดการเรื่องแรงงาน อาชีพ และค่าแรงในพื้นที่ด้วย ผลการศึกษายังพบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก ประกอบด้วย 1) นโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างชัดเจน จริงจังและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ 2) การผลักดันการกระจายอำนาจให้ส่วนราชการในพื้นที่ดำเนินการบริหารจัดการและประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การบริหารและใช้ประโยชน์จากที่ดิน แรงงานต่างด้าว การอุตสาหกรรม การค้าการลงทุน เพื่อยกระดับพื้นที่เป็นเขต เศรษฐกิจพิเศษอย่างต่อเนื่องและจริงจัง 3) การออกกฎหมายรองรับและการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ต้องเบ็ดเสร็จและต้องการความรวดเร็วในการดำเนินการ 4) ความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์และทางการเมือง รวมถึงผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรม มลพิษและขยะมูลฝอย ชุมชนแออัด การย้ายถิ่นฐาน แรงงานผิดกฎหมาย และการแย่งชิงทรัพยากรระหว่างกัน 5) การบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีหน่วยงานบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการพัฒนาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง และ 6) ศักยภาพหรือความพร้อมของพื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

7. Ravee & Kumar (2012) ได้ศึกษาที่มา บทบาทและหน้าที่ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในประเทศอินเดีย สหรัฐอเมริกา และจีน รวมทั้งประเมินผลประโยชน์ในเชิง

เศรษฐกิจที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า มีผลประโยชน์ทั้งแบบเสถียร (Static benefits) ได้แก่ การจ้างงาน การเติบโตและการขยายตัวของการส่งออก รายได้จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทำให้เกิดรายได้ของรัฐ และผลประโยชน์แบบพลวัต (Dynamic benefits) ซึ่งวัดได้ยากกว่าแต่มีความสำคัญในระยะยาว ได้แก่ การสร้างการจ้างงานทางอ้อม การยกระดับทักษะและฝีมือแรงงาน การจ้างแรงงานสตรี การถ่ายโอนเทคโนโลยี การเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่ดีจากการสาธิตเพื่อให้เกิดการพัฒนาอนุภูมิภาค นอกจากนี้เขตเศรษฐกิจพิเศษยังมีข้อจำกัดและความท้าทายในเชิงการก่อให้เกิดผลกระทบและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องเน้นย้ำในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่เข้ามาลงทุน (Corporate Social Responsibility: CSR) ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องคำนึงถึงเกณฑ์สำคัญ ได้แก่ ความได้เปรียบจากทำเลที่ตั้ง นโยบายเศรษฐกิจศาสตร์มหภาคของประเทศ สิ่งสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรม ดันทุนการลงทุนทั้งหมด ทักษะของแรงงานและทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการและการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ นโยบายที่ชัดเจนของรัฐบาล กฎหมายและกฎระเบียบที่รองรับการดำเนินการ และเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐบาล

ผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาและรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา จากการสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายภาครัฐ และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 คณะผู้วิจัยได้กำหนดรหัส GO001 ถึง GO008 เพื่อใช้เรียกแทนผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้กำหนดนโยบายทั้ง 8 คน และรหัส SI001 ถึง SI008 เพื่อใช้เรียกแทนผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ทั้ง 8 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ผู้กำหนดนโยบาย

1. นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้คำอธิบายในภาพรวมของนโยบายและกระบวนการจัดการนโยบายตามหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตาราง 5 ภาพรวมของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO001	นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดการหมุนเวียน ทำให้เศรษฐกิจเติบโต โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการโดยใช้วัตถุดิบและแรงงานในพื้นที่ โดยในช่วงแรกคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ สศช. BOI กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดูแล ภายหลังจึงให้กระทรวงแรงงานเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในด้านแผนงานระยะยาว ตัวชี้วัดผลของนโยบายและการแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน สำหรับการกระจายนโยบายไปสู่พื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดสงขลา สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาและลงพื้นที่โดยตรง
GO002	เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงดูดเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่ประเทศ (Nation's Competitive Advantage) กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการแก้ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทย โดยกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ SMEs ของไทย ส่งเสริมการลงทุนอย่างต่อเนื่องของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้การจัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน
GO006	ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย เนื่องจากรัฐบาลมีงบประมาณที่จำกัดจึงต้องมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาจุดใดจุดหนึ่งก่อนและสอดคล้องกับการต้องเปิดประเทศตามข้อตกลงของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จึงมุ่งการพัฒนาไปยังจุดที่มีศักยภาพตามจังหวัดที่มีชายแดนติดเพื่อนบ้านเป็นอันดับแรก เพื่อขยายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น เพราะที่ผ่านมาตลาดจะกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลางของประเทศ รัฐบาลหวังว่าจุดที่พัฒนาเหล่านี้จะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุดเพื่อให้เกิดการพัฒนาการค้าและการลงทุนในเขตชายแดน และเอื้อต่อการใช้แรงงานเพื่อนบ้าน ตลอดจนสามารถขยายตลาดไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้ ส่วนในรูปของการพัฒนา Cluster เป้าหมายเพื่อให้เกิดการขยายตัวของการค้าและการลงทุนภายใน Cluster นั้นๆ เนื่องจากการขยายตัวของ GDP ของไทย

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO006 (ต่อ)	ในปัจจุบันมีอัตราการเติบโตต่ำ (ประมาณร้อยละ 3-4) จึงต้องมีการกระตุ้นเพื่อให้ประเทศไทยสามารถหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ได้เร็วขึ้นจากเดิมหากไม่มีมาตรการใดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ตาราง 6 กระบวนการจัดการนโยบาย

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO002	วิสัยทัศน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุ่งเน้นที่ความสามารถในการแข่งขันต้องแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีพระราชบัญญัติออกมารองรับไม่ได้หมายความว่ามีความยั่งยืนเสมอไป เนื่องจากเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล นโยบายก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงต้องทำให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถขับเคลื่อนตัวเองได้เหมือนอย่างในกรณีของ Eastern Seaboard ความสำเร็จของนโยบายประเมินได้จากการเติบโตของเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นผลจากการลงทุนจาก FDI และการลงทุนจากเอกชนในพื้นที่ภายในประเทศในสัดส่วนร้อยละ 20 โดยใช้การประเมินศักยภาพของความสามารถในการแข่งขันของแต่ละพื้นที่ ภาครัฐจะดำเนินการบูรณาการงบประมาณของแต่ละกระทรวงและจัดสรรลงไปสู่พื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแรงงานของประเทศเพื่อนบ้านด้วย ได้กำหนดระยะเวลาของโครงการไว้ 20 ปี แบ่งเป็น 3 ระยะ (Phase) ซึ่งได้มีการบรรจุเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ด้วย ระยะของโครงการ 3 ระยะมีรายละเอียดดังนี้ <u>ระยะที่ 1</u> เริ่มในปีงบประมาณ 2558 โดยดำเนินการกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก 5 จังหวัดและจัดทำ 4 โครงสร้างหลักเพื่อกระตุ้นบรรยากาศในการลงทุน (Investment Atmospheres) ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน (Investment Incentives) แก่นักลงทุน 4 โครงสร้างหลักประกอบด้วย 1. การให้สิทธิประโยชน์แก่กลุ่มกิจการที่ดำเนินกิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2. ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน 3. การใช้แรงงานต่างด้าว

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO002 (ต่อ)	4.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร โดยโครงสร้างหลักข้อ 1 ถึงข้อ 3 สามารถดำเนินการได้แบบเดียวกันในทุกพื้นที่ แต่โครงสร้างหลักข้อ 4 จำเป็นต้องรองบประมาณการลงทุนของแต่ละพื้นที่ตามแผนการพัฒนาและการปรับผังเมืองของแต่ละจังหวัด <u>ระยะที่ 2</u> กำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในอีก 5 จังหวัด <u>ระยะที่ 3</u> เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่แท้จริง โดยมีคุณลักษณะ 3 ประการดังนี้ 1. มีโครงสร้างหลัก 4 ประการที่เป็น Platform 2. มีการประชาสัมพันธ์แบบเต็มรูปแบบ 3. มีการพัฒนาเป็น Super Cluster ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) และคณะกรรมการ 6 ชุดซึ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง โดยคณะกรรมการทั้ง 6 ชุดมีการติดตามและประเมินผลภายในคณะกรรมการ และมีการติดตามความคืบหน้าของแผนและผลการดำเนินการในการประชุม กนพ. การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่ ในทุกพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าโครงการและได้มีการกำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ทุกกลุ่มได้เข้ารับฟังและร่วมตัดสินใจ
GO006	การขับเคลื่อนการดำเนินการของ SEZ โดยคณะกรรมการ 6 ชุดเพื่อดำเนินการเร่งรัดการทำงาน แต่โดยรวมยังคงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของด้านบุคลากรและการขยายถนนอยู่ ส่วนด้านอื่นๆ ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ในส่วนของ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ” ที่ประกาศออกมาล่าสุด (มกราคม 2559) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สอศ.) มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ รวมถึงการวิเคราะห์นโยบายอุตสาหกรรม การสร้างระบบเตือนภัย (Warning System) ของแต่ละสาขาอุตสาหกรรม ดำเนินการเผยแพร่ดัชนีอุตสาหกรรม (Industrial Index) การวิเคราะห์นโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรม การด้อยทอดของอุตสาหกรรม

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO006 (ต่อ)	และการเชื่อมโยงห่วงโซ่ของอุตสาหกรรม ทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งขึ้นกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม สำหรับความคิดเห็นต่อนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ได้ให้มุมมองว่าความสำเร็จของนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์อยู่ที่การสร้างการเชื่อมโยงระหว่างคลัสเตอร์ที่รัฐให้การสนับสนุน ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมคลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ ก็ต้องสร้างการเชื่อมโยงกับคลัสเตอร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยส่งเสริมให้มีการนำวัสดุมาเพื่อทำเบาะรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งจะให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างคลัสเตอร์ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าและบริการในประเทศ ทำให้รัฐได้ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปของมูลค่าเพิ่มและภาษีที่ประเทศจะจัดเก็บได้ในอนาคต
GO003 GO004 GO005	แผนระยะยาวของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาอยู่ในรูปแบบของแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และด้านศุลกากร รวมถึงการสร้างถนนมอเตอร์เวย์เชื่อมระหว่างอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสะเดา และแผนการขยายด่านสะเดาในปีงบประมาณ 2558 นโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดตั้งอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายแดน สำหรับแผนบูรณาการงบประมาณจะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2559 โดยจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระยะยาว และมอบหมายให้ BOI ไปพิจารณากำหนดสิทธิประโยชน์ต่างๆ ในการส่งเสริมการลงทุนและเสนอกลับมาที่สศช.

2. กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับกลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้คำอธิบายเฉพาะในกระบวนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 7 8 และตารางที่ 9

ตารางที่ 7 การจัดการสิทธิประโยชน์ที่ดึงดูดการลงทุน

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO006	สิทธิประโยชน์ยังไม่ตอบโจทย์โดยตรงของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการต้องการความช่วยเหลือในด้านการขยายตลาดของตนให้ดีขึ้น ต้องการการสนับสนุนในการทำธุรกิจจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ การออกกฎหมายที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสาร และกฎระเบียบต่างๆ เพื่อสนับสนุนธุรกิจของผู้ประกอบการ รัฐบาลยังไม่สามารถตอบโจทย์ตรงนี้ รัฐบาลน่าจะกำหนดตัวชี้วัดที่วัดความน่าสนใจในการลงทุน อาจจะดูจากตัวชี้วัดของ IMD นอกจากนี้ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่ใช้ดึงดูดการลงทุน ดังนี้ 1. รัฐบาลควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ประเทศไทยว่ามีจุดเด่นอยู่ที่การเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักลงทุนมาจัดตั้งสำนักงานใหญ่ที่ประเทศไทย เนื่องจากมีความสะดวกสบายในการติดต่อประสานงานกับสำนักงานที่อยู่ประเทศต่างๆ ภายในภูมิภาคนี้ ประเทศไทยสามารถใช้เป็นจุดเชื่อมต่อ (Connectivity) ของกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) และกลุ่มประเทศ BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) ทั้งทางรถไฟ รถยนต์ และการขนส่งทางอากาศ 2. ในการเจรจาการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่างๆ ประเทศไทยไม่เคยเจรจาเรื่อง NTBT กับประเทศอื่นเลย ทำให้สินค้าด้อยคุณภาพ ราคาต่ำทะลักเข้ามาในเมืองไทย ส่งผลให้ผู้ประกอบการของไทยอยู่ไม่รอด เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าของใช้คุณภาพต่ำจากจีนและมาเลเซียเข้าไทยได้ แต่ในขณะที่ไทยส่งสินค้าไปมาเลเซียต้องผ่านมาตรฐานของประเทศของเขา ประเทศไทยไม่มีการกำหนดมาตรฐาน เช่น เสื้อผ้า เครื่องหนัง พลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้า 3. การให้สิทธิประโยชน์ของ BOI แก่ผู้ผลิตรายใหม่ในพื้นที่โดยที่มีผู้ผลิตรายเดิมดำเนินการอยู่จะทำให้ผู้ผลิตรายใหม่ที่ไม่ได้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิตแต่อย่างใดมีความได้เปรียบจากสิทธิประโยชน์ที่ได้รับเหนือผู้ผลิตรายเดิมที่อยู่ในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้การให้สิทธิประโยชน์จึงส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตรายเดิมในพื้นที่ที่มีการสนับสนุน การดึงดูดการลงทุนของผู้ประกอบการจะพิจารณาจากตำแหน่งของห่วงโซ่อุปทานของคู่ค้า ผู้ผลิตและบริษัทแม่ เช่น ปัจจุบันอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์กำลังจะย้ายไปอยู่ที่เวียดนามเนื่องจากผู้ผลิตรายใหญ่และสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่จีนและเกาหลีใต้ และมีโครงข่ายการเชื่อมโยงทางด้านการขนส่งที่สะดวกกว่า

รหัสผู้ให้ข้อมูล

สาระสำคัญ

GO007

ความเป็นมาของการให้สิทธิประโยชน์ของ BOI เริ่มจากรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนโดยกำหนดสิทธิประโยชน์ที่ให้แก่การลงทุนแบ่งตามเขตการลงทุนเป็นเขต 1 2 และเขต 3 โดยกำหนดสิทธิประโยชน์ให้กับพื้นที่ที่ห่างไกลเพื่อให้เกิดการขยายการลงทุนในลักษณะ Location-based Incentives แต่ละเขตจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันไป สิทธิประโยชน์ในรูปแบบนี้ใช้มาตั้งแต่ปี 2532 จนถึงปี 2557 ความสำเร็จของนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยให้สิทธิประโยชน์แบบเก่านี้เห็นได้จากนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด (Eastern Seaboard Industrial Estate) โดยไม่มีการระบุก่อสร้างหรือประเภทของอุตสาหกรรม เปิดให้สิทธิประโยชน์กับทุกอุตสาหกรรม

ต่อมาในปี 2553 จนถึงปี 2557 BOI ได้มีการเปลี่ยนแปลงการให้สิทธิประโยชน์ โดยการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบ Location-based Incentives ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2557 ผู้ประกอบการหรือนักลงทุนสามารถยื่นคำร้องขอการส่งเสริมการลงทุนได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ระหว่างวันที่ 10-31 ธันวาคม 2557 มีผู้ยื่นคำร้องเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ประมาณ 3,000 คำขอ โดยมีงบการลงทุนรวมประมาณ 2,000 ล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 BOI ได้ใช้สิทธิประโยชน์รูปแบบใหม่ที่ระบุงการให้สิทธิประโยชน์ตามกิจกรรมของผู้เสนอขอ (Activity-based Incentives) โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่จะช่วยสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นหลัก แบ่งออกเป็นประเภท A1-A4 และ B1-B2 และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives) 3 ข้อ ได้แก่

- 1) สิทธิประโยชน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างนวัตกรรม
- 2) สิทธิประโยชน์เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ด้วยการตั้งสถานประกอบการใน 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำที่สุดในประเทศ
- 3) สิทธิประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม ด้วยการตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรม

ผลกระทบจากสิทธิประโยชน์ของ BOI ต่อนักลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) ตามนโยบายของกนพ. โดยมี สศช. เป็นเลขานุการได้เลือกกิจการเป้าหมาย 13 กลุ่มกิจการ หรือ 62 ประเภทของ BOI ที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุนโดยการให้สิทธิประโยชน์

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO007 (ต่อ)	วันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 บอร์ดของ BOI ได้เพิ่มเติมกลุ่มกิจการที่ได้รับการส่งเสริมอีก 10 กลุ่มโดยได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการลงพื้นที่สำรวจและการเข้าร่วมประชุมกับผู้ประกอบการในพื้นที่ต่างๆ ในปัจจุบันเนื่องจากการชลดตัวของเศรษฐกิจและจำนวนผู้ประกอบการที่ได้ยื่นคำร้องขอรับการส่งเสริมการลงทุนค้างไว้ตั้งแต่ปลายปี 2557 มีไม่น้อย จึงทำให้ยังมองไม่เห็นตัวเลขของผลกระทบจากมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขต SEZ อย่างไรก็ตาม BOI มีข้อจำกัดในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ได้ไม่เกิน 8 ปี นอกจากนี้ BOI ยังมีนโยบายส่งเสริม Cluster อุตสาหกรรมทั้งหมด 6 Clusters แบ่งเป็น Super Cluster และคลัสเตอร์เป้าหมาย ดังนี้ 1. Super Cluster ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และดิจิทัล 2. คลัสเตอร์เป้าหมาย ได้แก่ เกษตรแปรรูป และ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มาตรการสนับสนุนการลงทุนในรูปแบบคลัสเตอร์อุตสาหกรรมจะให้สิทธิประโยชน์และส่งเสริมการลงทุนทั้งการลงทุนในประเทศและการไปลงทุนในต่างประเทศด้วย <u>สิทธิประโยชน์ของจังหวัดสงขลา</u> ผู้ประกอบการขอรับการส่งเสริมและได้สิทธิประโยชน์ในรูปแบบ 1. SEZ ในพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา 2. คลัสเตอร์อุตสาหกรรม ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด 3. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุม 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลาและสตูล 4. พื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ เทพา นาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย ผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิประโยชน์ 1) ตามกิจกรรมมาตรฐานทั่วไป 2) ตาม SEZ 3) ตามคลัสเตอร์อุตสาหกรรม เช่น นิคมอุตสาหกรรมเมืองยาง (Rubber City) เกษตรแปรรูป โดย SEZ ในจังหวัดสงขลาจะขับเคลื่อนด้วย กรอ. (คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน)
GO002	การประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์ การให้บริการของศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) การดึงดูดแรงงานต่างด้าว แต่ละพื้นที่จะเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ

ตารางที่ 8 การจัดการด้านแรงงาน

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO008	มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าว ดำเนินการใน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. การดำเนินงานตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 โดยมีการจ้างแรงงานต่างด้าวตามบริเวณชายแดนในลักษณะไป-กลับ หรือตามฤดูกาล ตามมติของกรม. ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2558 2. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการขัมแดนระหว่างรัฐ (MOU) และข้อตกลงเพื่อการจ้างแรงงาน (Agreement) ได้มีการทำ MOU กับรัฐบาลกัมพูชาและจะนำมาใช้กับเมียนมาและลาว มีการดำเนินการกับนายจ้างโดยตรง มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อจ้างแรงงานต่างด้าวอยู่ที่ 20,000 บาทต่อคน ในจังหวัดสงขลาไม่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับตาม มาตรา 14 มีแต่คนไทยเดินทางออกไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนน้อยลงเนื่องจากค่าแรงงานขั้นต่ำของไทยปรับขึ้นเป็น 300 บาทต่อวัน และอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลริงกิตลดลงเหลือ 8.86 บาทต่อ 1 ริงกิต ทำให้ได้ค่าแรงขั้นต่ำในมาเลเซีย (50 ริงกิต/วัน) คิดเป็นเงินไทยเท่ากับ 443 บาท/วัน การไหลออกของแรงงานไทยไปมาเลเซียแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มแรงงานประจำ เช่น กลุ่มแรงงานต้มยำกุ้ง 2. กลุ่มแรงงานเกษตร ไปทำงานตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว มีประมาณ 2,000 คน ต่อปี ในประเด็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลมองแต่โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคเป็นหลัก แต่กลับละเลยเรื่องการพัฒนาแรงงานเพื่อแข่งขันกับประเทศอื่น เปรียบได้กับประเทศไทยมีแรงงานระดับจักรยานยนต์ชั้นดี แต่ยกให้เพื่อนบ้านยืมไปใช้งานในประเทศของเขา เหลือแรงงานแบบจักรยานเก่าๆ ที่ใช้หลุดแล้วหลุดอีกทั้งไว้ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมของประเทศ แล้วจะไปสู้ประเทศอื่นได้อย่างไร ประเด็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา จังหวัดจะต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในทุกๆ ด้าน ในประเด็นการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของแรงงาน จะต้องเริ่มตั้งแต่การปรับแก้ไขวินัยทางอุตสาหกรรม (Industrial Disciplines) แรงงานทางใต้และสงขลาจะต้องปรับปรุงอีกมาก ในเรื่อง 1) การมาทำงาน 2) เวลาทำงาน 3) การสั่งการและการรับคำสั่ง ต้องสร้างให้เกิดวินัยอุตสาหกรรม เนื่องจากแรงงานทางใต้เติบโตมาจากวัฒนธรรมเกษตรกรรม กรดียงเสร็จแล้วก็จบการทำงานในหนึ่งวัน

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO008 (ต่อ)	แต่งงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่ใช่อย่างนั้น เมื่อแรงงานเข้าสู่ระบบโรงงานจึงเกิดความอึดอัด เครียดและไม่พอใจสภาพการทำงาน ทำให้โรงงานมีปัญหาและขาดแคลนแรงงานมาก ปัญหาใหญ่ในการพัฒนาแรงงานภาคใต้คือการสร้างวินัยทางอุตสาหกรรมให้แก่แรงงาน นโยบายการจ้างแรงงานในลักษณะไป-กลับมีแรงงานที่สนใจเข้าร่วมน้อย แต่ นโยบายนี้สามารถลดปัญหาได้มากมายแรงงานไม่ต้องย้ายถิ่นฐาน รัฐไม่ต้องเตรียมระบบต่าง ๆ ไว้รองรับแรงงานย้ายถิ่นฐาน เช่น สถานพยาบาล การป้องกันโรคระบาด ในช่วงเย็นไม่มีการทะเลาะวิวาทจากการเมาสุรา เพราะแรงงานเดินทางกลับบ้านไปดื่มที่ประเทศของเขา รัฐไม่ต้องเตรียมโรงเรียนสำหรับบุตรหลานของแรงงาน สรุปว่าจังหวัดสงขลาไม่มีแรงงานไร้ทักษะจากมาเลเซียมาทำงาน จะมีก็แต่แรงงานที่มีความรู้ หรือเข้ามาก่อตั้งกิจการ สำหรับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาครัฐจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมลงทุน ไม่เช่นนั้นนิคมอุตสาหกรรมจะไม่เกิดขึ้น นิคมอุตสาหกรรมเอกชนอย่างเช่น อมตะนคร และสหพัฒน์ ทั้งสองบริษัทจะร่วมลงทุนในกิจการของทุกโรงงานที่เข้ามาตั้งในนิคม โดยเฉพาะสหพัฒน์สร้างนิคมอุตสาหกรรมขึ้นเพื่อให้บริษัทลูกมาอยู่รวมกัน

ตารางที่ 9 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO002	แผนพัฒนาและงบประมาณสำหรับโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากร ในระยะเริ่มต้นมีนโยบายให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ไปพลางก่อน หลังจากนั้นจึงเริ่มพัฒนาแบบบูรณาการในปีงบประมาณ 2558 และมีแผนพัฒนาต่อเนื่องไปอีก 10 ปี และได้มีการประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

3. ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้คำอธิบายเฉพาะในกระบวนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รหัสผู้ให้ข้อมูล

สาระสำคัญ

GO002

ภาครัฐมีนโยบายมองหาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่ถูกบุกรุกเพื่อเอาพื้นที่มาให้เอกชนเช่า โดยทั่วไปแล้วการจัดหาพื้นที่ควรแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ให้เอกชนดำเนินการจัดหาพื้นที่และเข้ามาลงทุน ขั้นตอนที่ 2 รัฐเข้าจัดการโดยใช้กลไกตลาดเพื่อสนับสนุนนักลงทุน การเปิดให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าทีมดำเนินการทำให้คนในพื้นที่เกิดการยอมรับ มีผู้สนใจลงทุนจำนวนมากแต่ต้องการที่ดินราคาถูก ในเรื่องสิทธิประโยชน์และการให้บริการของศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จที่นำเสนอต่อนักลงทุน สามารถแข่งขันกับสิทธิประโยชน์ที่ประเทศอื่นเสนอได้ ในการลงทุน นักลงทุนตัวจริงจะตัดสินใจจากประเด็นหลัก 2 ข้อ ได้แก่

1. ค่าที่ดินหรือค่าเช่าที่ดิน
2. อัตราค่าไฟฟ้าและน้ำประปา

ต้องอาศัยการวิเคราะห์ตามศักยภาพของเขตพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ ความยั่งยืนของโครงการภายใต้นโยบายภาครัฐและการบริหารจัดการของรัฐ เป็นความยั่งยืนที่เกิดขึ้นจากกฎหมาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีความยั่งยืนต้องขับเคลื่อนตัวเองได้เหมือนอย่าง Eastern Seaboard การประเมินผลการดำเนินการในระยะที่ 1 จะเริ่มทำภายในสิ้นปี 2558 เพื่อศึกษาว่าต้องปรับแก้ไขอะไรบ้าง

GO007

BOI จะต้องดึงดูดความสนใจด้วยสิทธิประโยชน์ที่เสนอให้ต่อนักลงทุนและทำการประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อดึงดูด FDI และความสนใจลงทุนของผู้ประกอบการในประเทศด้วยรวมถึงการดำเนินการอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น การออกนโยบายโดยกระทรวงการคลังที่ให้สิทธิประโยชน์นอกเหนือไปจากสิทธิประโยชน์ตาม BOI (ได้รับยกเว้นภาษีนิติบุคคลได้ไม่เกิน 8 ปี) การเผยแพร่งานวิจัยที่น่าสนใจให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อดึงดูดให้เข้ามาลงทุน การให้วีซ่าประเภท Permanent Resident แก่ชาวต่างชาติ การให้สิทธิประโยชน์แก่ Super Cluster ของกลุ่มยานยนต์ที่ชลบุรีและระยอง รวมถึงการกำหนดผังเมืองที่ชัดเจนให้ผู้ประกอบการทราบ ด้านความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีคณะกรรมการบริหารเพื่อขับเคลื่อนกลไกของ SEZ ต่อไปเช่นเดียวกับ Eastern Seaboard Zone เนื่องจากอาจมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลังจากปี 2560 จึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงผู้ขับเคลื่อน SEZ SEZ ที่แม่สอดรัฐบาลใช้มาตรา 44 และกนอ.

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
GO007 (ต่อ)	เป็นผู้ขับเคลื่อนโดยร่วมมือกับสหพันธ์และ ปตท. โดยทั้งสองบริษัทจะเป็นผู้ ออกค่าใช้จ่ายในการขนส่งทั้งหมดให้กับทุกบริษัทที่เข้าไปลงทุนในตั้งแต่ เริ่มต้นจนถึง 3-5 ปีหลังเปิดดำเนินการ ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้สามารถนำไปหักภาษี ตามสิทธิประโยชน์ของ BOI ได้ร้อยละ 50

ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่

1. นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสงขลา

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
สงขลาโดยให้คำอธิบายในภาพรวมของนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบายภายใต้หน้าที่
รับผิดชอบของหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI001	<u>มุมมองระยะยาวของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา</u> สงขลาแตกต่างจากเขต SEZ อื่นๆ เนื่องจากเป็นชายแดนติดประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีความเข้มแข็งกว่าประเทศไทย ชายแดนจังหวัดอื่นประเทศเพื่อนบ้านมีค่า ครองชีพต่ำกว่าไทย อำเภอสะเดาเป็นแหล่งต้นน้ำของจังหวัดสงขลาและของ เมืองหาดใหญ่ เพราะฉะนั้นจึงไม่สามารถมีอุตสาหกรรมหนักได้ ทำได้เฉพาะ อุตสาหกรรมเบาที่ใช้แรงงานน้อย อุตสาหกรรมที่สามารถลงทุนได้ อาทิเช่น อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Zone) คลัสเตอร์ของการค้าปลีก (Retail Cluster) ซึ่งมีการเสนอสิทธิประโยชน์ที่น่าสนใจให้ <u>มุมมองระยะสั้นของแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา</u> คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับหอการค้าจังหวัด สงขลาทำวิจัยเรื่อง การเติบโตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (ผลการศึกษาปรากฏใน รายงานการประชุม กรอ.) ผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่า นโยบายเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษยังมีจุดอ่อนอยู่มากในประเด็นโครงสร้างพื้นฐานของด่าน ชายแดนและหน่วยงานศุลกากรยังไม่สามารถรองรับนโยบาย การขาดแคลน แรงงานในพื้นที่ และการเป็นจุดต้นน้ำของหาดใหญ่ หากทำอุตสาหกรรมจะ ส่งผลกระทบต่อระบบน้ำอุปโภคบริโภคของจังหวัด ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของนโยบาย

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI001 (ต่อ)	ในระยะสั้น หอการค้าจังหวัดสงขลาต้องทำการประชาสัมพันธ์และชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบถึงนโยบาย SEZ รวมถึงเรื่องการจัดหาที่ดินซึ่งต้องทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการขอแบ่งส่วนที่ดินที่ประชาชนมีอยู่มาให้เช่าในระยะยาว เป้าหมายคือเพื่อดึงดูดนักลงทุนให้กลับมาทำงานที่บ้านเกิด ระยะเวลาของแผนขับเคลื่อนการดำเนินการเป็นแผนระยะยาว ดำเนินการโดยภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนผ่าน 15 ภาคีเครือข่าย มีการวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนในระยะยาว เช่น การลงทุน 20 ปีขึ้นไป สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ได้มีการศึกษาวิจัยร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และหอการค้าจังหวัดสงขลา โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ยางพารา และการท่องเที่ยว หอการค้าจังหวัดสงขลา มีข้อมูลการประกอบธุรกิจของจังหวัดในรูปของรายได้จากภาษี การเติบโตของยอดขาย จำนวนของผู้ประกอบการใหม่ที่จดทะเบียนการค้า ยังไม่มีการกำหนดระบบการประเมินผลของแผนการขับเคลื่อน SEZ
SI002	ในมุมมองของสภาอุตสาหกรรมสงขลาเห็นว่าอุตสาหกรรมของจังหวัดจะต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา โดยมีการประสานความร่วมมือกับ 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และศูนย์นวัตกรรมของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลา เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ และนำรายได้กลับมาพัฒนาอุตสาหกรรมต่อไป จากแนวคิดของ ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ อดีตกรรมการสภา มอ. ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อให้เกิดเป็น Creative Economy ในแบบ Dual Economy ด้วยการสร้างคนจากการขยายการศึกษาลงไปสู่ท้องถิ่นเพื่อลดช่องว่างของรายได้ระหว่างเมืองและชนบท นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างฐานการผลิตการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ การจัดระเบียบตามแนวชายแดนของประเทศ และการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศไทย จากวัตถุประสงค์ข้างต้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีมุมมองและความเห็นต่อทิศทางของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอาหารแช่แข็งและโลจิสติกส์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI002 (ต่อ)	<u>อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป</u> สงขลาต้องการพัฒนาให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมพิเศษจากการสนับสนุนของภาคการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 5 แห่งและความร่วมมือจากอุทยานวิทยาศาสตร์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พื้นที่นวัตกรรมแรกคือนิคมอุตสาหกรรมฉลุงที่จะพัฒนาไปเป็น Rubber City ด้วยการตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยียางพารา โดยมีการลงนาม MOU กับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน <u>อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง</u> ต้องขยายให้ครอบคลุมอาหารที่ได้จากทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งบนบกและในทะเล โดยใช้ทรัพยากรจากทุกแหล่งมาสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดสงขลามองแนวทางพัฒนานวัตกรรมอาหารในรูปของ Food Innopolis การสร้างนวัตกรรมอาหารที่เสริมสร้างสุขภาพ เช่น จมูกข้าว อาหารฮาลาล <u>อุตสาหกรรมโลจิสติกส์</u> โลจิสติกส์เป็นพื้นฐานของการทำธุรกิจไม่ใช่ตัวนำ เมื่อมีอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ โลจิสติกส์ถือเป็นฐาน (Base) ของทุกธุรกิจ นโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่สงขลาดำเนินการผ่านโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินแบบใหม่ โดยใช้คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและแก้ไขปัญหาโครงสร้างแบบเดิมมุ่งที่การแก้ไขปัญหาอย่างเดียว ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องใช้โครงสร้างการบริหารที่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาได้ วาระสำคัญอยู่ที่ SMEs ต้องการความช่วยเหลือและการส่งเสริมที่เกิดจากนโยบาย SEZ เมื่อ SEZ ของสงขลาทำสำเร็จก็จะเป็นรูปแบบให้ SEZ นราธิวาสทำได้ง่ายขึ้น จังหวัดสงขลามีความพร้อมในด้านพื้นที่ เป็นพื้นที่ของราชพัสดุที่ ปปง. ได้ยึดคืนมา และยังมีนิคมอุตสาหกรรมฉลุง มีด้านศุลกากรบ้านประกอบรองรับด้วย
SI003	นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) ของสงขลาขอแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนประกาศเขต SEZ และระยะหลังประกาศเขต SEZ 1. ระยะก่อนประกาศเขต SEZ มีท่าเรือน้ำลึก 1 ที่อยู่ในปัจจุบันโดยมีบริษัทเจ้าพระยาท่าเรือสากล จำกัดดำเนินการอยู่ แต่กรมธนารักษ์ไม่ยอมออกสัมปทานให้ (เป็นแบบปีต่อปี) ถ้ามีการลงทุนผู้ประกอบการยอมลงทุนแต่ภาครัฐที่รับผิดชอบไม่ยอมตัดสินใจ และอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงให้กรมเจ้าท่าดูแลต่อไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการดำเนินการ Shipping Claim ใช้เวลานานถึง 1 สัปดาห์

รหัสผู้ให้ข้อมูล

สาระสำคัญ

SI003

(ต่อ)

2.ระยะหลังประกาศเขต SEZ มีแผนการสร้างท่าเรือน้ำลึก 2 ที่จะอยู่ทางใต้ลงมาจากท่าเรือน้ำลึก 1 น่าจะมีการเปิดสัมปทานใหม่และแก้ไขเวลาในการให้บริการของจุด Shipping Claim ออกของให้เสร็จภายใน 1 วัน

ในการดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของสงขลาเป็นนโยบายเร่งด่วน มีการเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้องในวันเดียวเพื่อแจ้งให้ทราบถึงนโยบาย จากนั้นจึงประชุมกันภายในจังหวัดเพื่อเลือกกลุ่มกิจการเป้าหมายที่ภาครัฐส่งเสริมได้ 6 กลุ่มกิจการจากทั้งหมด 13 กลุ่มกิจการโดยมีคุณธำรงค์ เจริญกุล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานการประชุมในการคัดเลือกกลุ่มกิจการซึ่งไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน ในการประชุม กนพ. วันที่ 8 ตุลาคม 2558 ได้มีการเพิ่มกลุ่มกิจการเป้าหมายที่ภาครัฐส่งเสริมอีก 2 ประเภทจำนวน 10 กลุ่มกิจการ จังหวัดสงขลาโดยคุณทรงพล สวัสดิ์ธรรม ผู้ว่าราชการคนใหม่ได้ประชุมมีมติให้เลือกทั้ง 10 กลุ่มกิจการเพิ่มเข้าไปในกิจการเป้าหมายที่สนับสนุนการลงทุนในเขต SEZ จังหวัดสงขลา

ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) จังหวัดสงขลา นโยบายยังไม่ลงลึกในแต่ละประเด็น ยังขาดความชัดเจนในฐานะผู้ปฏิบัติงาน

2. กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับกลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยให้คำอธิบายเฉพาะในกระบวนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI005	ศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติม
SI006	รูปแบบการให้บริการ เว็บไซต์ www.oss.songkhla.go.th
SI007	มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ มาให้คำปรึกษาดังนี้
SI008	ด้านการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ มีเจ้าหน้าที่จาก BOI ด้านการประกอบการ มีเจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 สำนักงานคลังจังหวัดสงขลา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา สำนักงาน สรรพากรพื้นที่สงขลา 1 ด้านเครือข่ายและปรึกษาแนะนำ มีเจ้าหน้าที่จากสภาอุตสาหกรรมจังหวัด สงขลา และหอการค้าจังหวัดสงขลา ด้านแรงงาน มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา ด้านการให้คำปรึกษาธุรกิจแก่ SMEs มีเจ้าหน้าที่จาก สสว.
SI001	ด้านสิทธิประโยชน์ของการลงทุนในพื้นที่ ในมุมมองของต่างชาติจะพิจารณาถึง โอกาสการได้เป็นเจ้าของที่ดิน ส่วนคนไทยจะพิจารณาที่ราคาที่ดินหรือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินว่ามากน้อยเพียงใด ศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) จะต้องสามารถตัดสินใจได้ ปัจจุบัน OSS มีบทบาทและหน้าที่ในการรับเรื่องส่งต่อให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตัดสินใจ ทำให้ต้องใช้เวลารอคอยผลการพิจารณา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงด้านศุลกากรสะเดา Phase 1 อยู่ ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ส่วน Phase 2 อยู่ในกระบวนการของการทำ แผนพัฒนาและงบประมาณแล้ว

3. ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 คนที่ให้คำตอบเกี่ยวกับความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยแบ่งเป็นด้านการจัดหาพื้นที่ การยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และความสนใจลงทุน โดยให้คำอธิบายเฉพาะในกระบวนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่ผู้ให้ข้อมูลสังกัดอยู่ มีสาระสำคัญดังตารางที่ 13 14 และตารางที่ 15

ตารางที่ 13 ความท้าทายในด้านการจัดหาพื้นที่

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI003	มีงานวิจัยเชิงสำรวจความพร้อมในการรองรับการเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของ 4 ตำบลในอำเภอสะเดาของหอการค้าจังหวัดสงขลา พบว่า 1. พื้นที่ยังขาดความพร้อมในการดำเนินการเพื่อรองรับนโยบาย SEZ และยังมีปัญหาด้านการจัดหาที่ดินในการดำเนินการ 2. สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นอุปสรรคในการลงทุน เนื่องจากเป็นระยะที่เศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียอยู่ในภาวะตกต่ำอันเป็นผลมาจากรายได้ของประเทศที่ถูกติดกับราคาน้ำมันโลกซึ่งเป็นหนึ่งในรายได้หลักของมาเลเซีย จึงทำให้สงขลาได้รับผลกระทบไปด้วย 3. สิทธิประโยชน์ที่ภาครัฐจัดให้ยังไม่น่าสนใจและดึงดูดใจมากนักเนื่องจากขาดการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ 4. ข้อเสนอแนะให้ขยายพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลามากขึ้น ประเด็นปัญหาที่ท้าทาย SEZ สงขลา คือ 1. ด้านการจัดหาพื้นที่ที่ยังไม่มีการสรุป (ข้อมูลเดือนตุลาคม 2558) - การกำหนดพื้นที่สีม่วงในผังเมืองสงขลาเพื่อใช้ประกอบกิจการอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ระบุไว้เพียง 4 แห่งเท่านั้น การวางผังเมืองยังไม่ลงตัว - ตำแหน่งของพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ควรอยู่ในบริเวณพื้นที่ติดด่านสะเดา 1 และพื้นที่ด่าน 2 ที่จะขยายใหม่บนถนนกาญจนาภิเษกและมอเตอร์เวย์ในอนาคต บนเนื้อที่ 120 ไร่ มีงบประมาณตั้งไว้สำหรับปี 2561 จำนวน 500 ล้านบาท และตั้งงบประมาณต่อเนื่องไปจนถึงปี 2571 - ต้นทุนที่ดินที่นิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ (ฉลุง) ของเอกชนมีต้นทุน 60,000 บาทต่อไร่ ในขณะที่พื้นที่ที่ดำเนินการเปิด Rubber City ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ซึ่งอยู่นอกอำเภอสะเดามีต้นทุนค่าที่ดิน 220,000 บาทต่อไร่ 2. ด้านการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบ Super Cluster จะทำให้สามารถใช้พื้นที่ทั้งจังหวัดในการลงทุนได้ 3. ด้านผังเมืองและความพร้อมของแรงงาน
SI004	1. การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขต SEZ สามารถดำเนินการได้เลยแม้จะไม่เป็นพื้นที่สีม่วง เนื่องจากมีประกาศแนบท้ายประกาศการตั้งโรงงานและผังเมือง

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI004 (ต่อ)	2. ในระยะแรกของการจัดตั้งเขต SEZ ผู้ว่าฯ คนเก่าดำเนินการให้จังหวัดสงขลาเป็นผู้กำหนดการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแทน กนอ. แต่หลังจาก 1 ตุลาคม 2558 ผู้ว่าฯ คนใหม่ได้ส่งเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมกลับไปให้ กนอ. ดำเนินการ เมื่อ กนอ. กำหนดนโยบายเรียบร้อยแล้วจะนำเสนอต่อ กนพ. เพื่อสรุปเป็นมติ ในด้านการจัดหาพื้นที่ยังมีประเด็นคำถาม (28 ตุลาคม 2558) - จะให้ใครเป็นผู้ดำเนินการจัดหาพื้นที่ กนอ. หรือเอกชน - อัตราค่าเช่าควรเป็นเท่าไรและระยะเวลาในการเช่านานเท่าไร ซึ่งต้องรอการตัดสินใจของ กนพ. ทำให้ไม่สามารถตอบและประชาสัมพันธ์การลงทุนได้ 3. อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ยังมีประเด็นเรื่องการเปิดด่านสะเดา 24 ชั่วโมง และการขยายด่านสะเดา 2 4. อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบเป็นผลมาจากกฎหมายสากลในการป้องกันแรงงานผิดกฎหมายและการปิดน่านน้ำของประเทศอินโดนีเซีย อุตสาหกรรมหลักของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อาหารทะเล ยางพารา และการแปรรูปไม้ยาง 5. แรงงานในพื้นที่หายากเนื่องจากคนไทยไปทำงานในประเทศมาเลเซียมากกว่า คนจากมาเลเซียส่วนใหญ่เข้ามาในไทยเพื่อเป็นนายทุน 6. มูลค่า GDP ของอุตสาหกรรมในสงขลามีมูลค่าสูงแต่ไม่ได้เกิดจากอุตสาหกรรม เนื่องจากรัฐมีรายได้หลักมาจากค่าภาคหลวงแร่และภาษีถ่านหินที่ใช้ผลิตพลังงาน
SI005	ปัจจุบันกำหนดพื้นที่ไว้ 1,500 ไร่ทางฝั่งตะวันออกและตะวันตกของถนนกาญจนวนิช พื้นที่ฝั่งตะวันตก 500 ไร่จะเป็นพื้นที่ของอุตสาหกรรม มีการศึกษาและประชาสัมพันธ์โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่วนพื้นที่ฝั่งตะวันออก 1,000 ไร่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลาให้ อบจ. และโลจิสติกส์ดำเนินการจัดหาพื้นที่ พื้นที่บริเวณด่านสะเดา ได้ดำเนินการปรับปรุงด่านสะเดาใน Phase 1 ส่วน Phase 2 จะทำการขยายพื้นที่และเวรคืนพื้นที่เพิ่มเติมไปทางซ้าย (หันหน้าเข้าหามาเลเซีย) และจะดำเนินการก่อสร้างต่อไป

ตารางที่ 14 ความท้าทายในการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI001	ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับ ไม่มีการต่อต้าน และต้องการให้รับดำเนินการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่อำเภอจะนะ ในด้านความสนใจลงทุนมีนักลงทุนจากอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์สนใจเข้ามาลงทุนในสงขลา อุตสาหกรรมต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลาไม่ให้เกิดความล้าหลัง ธุรกิจจึงจะเติบโตและยั่งยืน
SI004	การขอใบอนุญาตตั้งโรงงานประเภท 2 (โรงงานขนาดเล็กสำหรับอุตสาหกรรมในครัวเรือน) กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้เทศบาลแต่ละท้องที่ดูแลกำหนดให้ต้องออกใบอนุญาตเสร็จภายใน 45 วัน ดำเนินการ 30 วันและติดประกาศแจ้งชุมชน 15 วัน ถ้ามีปัญหาจะทราบในขั้นตอนนี้ แต่ถ้าไม่มีการคัดค้านจากชุมชนก็สามารถออกใบอนุญาตได้

ตารางที่ 15 ความท้าทายในด้านความสนใจลงทุน

รหัสผู้ให้ข้อมูล	สาระสำคัญ
SI004	มีนักลงทุนสนใจอุตสาหกรรมเกษตรและโลจิสติกส์ ปัจจุบัน 3 จังหวัดชายแดนใต้ซึ่งอยู่ใกล้ SEZ สงขลา ได้รับการสนับสนุนการลงทุนและสิทธิพิเศษที่สูงกว่า และยังมี Soft Loan ที่น่าสนใจกว่า ทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างพื้นที่ 3 จังหวัดกับอำเภอสะเดา ประเด็นที่ทำนายของอำเภอสะเดา - ค่าที่ดินและค่าเช่าที่ดินในสะเดามีอัตราสูงที่สุด ทำให้ผู้ประกอบการจากจังหวัดปัตตานีไม่สนใจจะย้ายเข้ามาในเขต SEZ - หน่วยงาน NGO คอยต่อต้านการเปิดโรงงานอุตสาหกรรมเนื่องจากอำเภอสะเดาเป็นพื้นที่ต้นน้ำของเมืองหาดใหญ่ - โรงงานอุตสาหกรรมที่จะมาเปิดที่สะเดาจะต้องมีระบบ CSR ที่ดีมากเพื่อป้องกันการต่อต้านจากประชาชน
SI005	มีนักลงทุนสนใจลงทุนในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมไม้ยางพารา ด้านแรงงานที่ศูนย์ OSS สะเดา มีนักลงทุนสนใจนำแรงงานไทยไปทำงานบ้านที่มาเลเซีย และเป็น Match Maker ให้แก่นักลงทุนไทยและมาเลเซีย แต่แรงงานไทยสนใจไปทำงานในมาเลเซียมากกว่าเนื่องจากค่าแรงงานสูงกว่า

บทที่ 4

การตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการ ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

การค้าและธุรกิจระหว่างประเทศ

ธุรกิจระหว่างประเทศมีนิยามและขอบเขตได้ทั้งในความหมายกว้างที่หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ในเชิงพาณิชย์ของทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในประเทศต่างๆ ตั้งแต่สองประเทศขึ้นไป ธุรกิจเหล่านี้ครอบคลุมไปถึงการค้าขาย การลงทุน และการขนส่งเพื่อกระจายสินค้าระหว่างประเทศ โดยภาคเอกชนดำเนินการเพื่อหวังผลกำไรจากธุรกรรม ในขณะที่ความหมายแคบ ธุรกิจระหว่างประเทศ หมายถึงกิจกรรมทางการค้าข้ามพรมแดนที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้า เงินทุน บริการ แรงงาน และเทคโนโลยี การนำเข้าส่งออก การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินทางปัญญาข้ามเขตแดนโดยการให้สิทธิอนุญาตและการให้สัมปทาน การลงทุนในตัวสินค้าและหลักทรัพย์ทางการเงินในต่างประเทศ สัญญาจ้างผลิตหรือประกอบชิ้นส่วนสำหรับจำหน่ายภายในท้องถิ่นหรือส่งออกต่างประเทศ การซื้อและการขายในต่างประเทศ การสร้างระบบจัดเก็บสินค้า การจัดจำหน่ายและการนำเข้าสินค้าจากประเทศหนึ่งไปจำหน่ายยังอีกประเทศหนึ่ง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้ธุรกิจต้องการทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ (ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ, 2556: 10-12) ดังนี้

1. แสวงหาโอกาสการเติบโตจากความหลากหลายของตลาด ด้วยการขยายขอบเขตการดำเนินธุรกิจเข้าไปสู่ตลาดของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มทางเลือกในสินค้าและบริการให้แก่ลูกค้าในต่างประเทศ
2. สร้างผลกำไรและกำไรต่อหน่วยของสินค้าให้สูงขึ้น โดยการขยายกิจการไปยังตลาดที่ยังมีการแข่งขันน้อยหรือไปยังประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่
3. แสวงหาแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสินค้า บริการและวิธีการทำธุรกิจ จากความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมทำให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรม ทำให้ได้มีโอกาสเรียนรู้กลยุทธ์ทางธุรกิจของบริษัทที่อยู่กลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันที่นำมาใช้ในประเทศ การวิจัยและพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของคู่แข่งในตลาดต่างประเทศถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ดึงดูดให้นักลงทุนสนใจเข้าไปลงทุนเพื่อให้มีโอกาสรับรู้สิ่งใหม่ๆ ก่อนคู่แข่งภายในประเทศ
4. การติดตามคู่ค้าที่ขยายกิจการไปยังต่างประเทศ เพื่อรักษฐานลูกค้าเดิมไว้ไม่ให้เสียไป ในขณะที่คู่ค้าเดิมพร้อมจะให้บริการเนื่องจากมีความเชื่อใจกัน เข้าใจระบบการดำเนินงานต่างๆ ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการให้และรับบริการจากคู่ค้ารายเดิม

5. ต้องการใกล้ชิดกับแหล่งวัตถุดิบ หรือได้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบในการจัดหาวัตถุดิบระดับโลกซึ่งมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวมากกว่า ความสามารถในการจัดหาปัจจัยการผลิต วัตถุดิบ แหล่งเงินทุน เทคโนโลยี หรือทรัพยากรการผลิตอื่นที่ไม่สามารถจัดหาภายในประเทศของตนได้จึงทำให้มีความจำเป็นต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่สามารถทำได้ รวมถึงประโยชน์จากการซื้อวัตถุดิบจากซัพพลายเออร์ที่มีทั่วโลกได้

6. การเข้าถึงแหล่งที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ภายใต้สถานการณ์การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่ซอกกิดกันทางการค้าถูกขจัดให้เหลือน้อยลงและมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้นเข้ามาใช้งานทำให้ธุรกิจสามารถเลือกลงทุนในประเทศที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนโดยรวม

7. แสวงหาประโยชน์จากการประหยัดจากขนาดที่ได้มาจากการจัดหาทรัพยากร แหล่งวัตถุดิบ การผลิต การตลาด และการวิจัยและพัฒนา การขยายขอบเขตการขายทำให้ธุรกิจมียอดขายเพิ่ม ส่งผลให้สามารถใช้กำลังการผลิตเต็มที่ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง ธุรกิจได้เปรียบด้านราคาขายและเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขัน

8. ต้องการเผชิญหน้ากับคู่แข่ง หรือกีดกันการเติบโตของคู่แข่งในตลาด การขยายตลาดออกไปยังต่างประเทศเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้คุกคามกิจการที่เป็นคู่แข่งภายในประเทศที่ต้องทุ่มเททรัพยากรเพื่อป้องกันส่วนแบ่งการตลาดของตน

9. การสร้างพันธมิตรในต่างประเทศ เป็นการสร้างเครือข่ายธุรกิจในระยะยาวโดยใช้การร่วมลงทุนเพื่อลดความเสี่ยงของการทำธุรกิจระหว่างประเทศลง

การแสวงหาการเติบโตทางธุรกิจและโอกาสในการสร้างผลกำไรที่เพิ่มขึ้นอาจนำมาซึ่งความเสี่ยงจากการทำธุรกิจ อันประกอบไปด้วย

1. ความเสี่ยงจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมข้ามชาติ (Cross-cultural risk) เกิดจากความไม่เข้าใจในวัฒนธรรม ภาษา วิธีการดำรงชีวิต ทศนคติ ประเพณี ค่านิยม และศาสนาที่แตกต่างกัน ซึ่งทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการทำงานของพนักงาน และยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในต่างประเทศด้วย ภาษาเป็นมิติสำคัญทางวัฒนธรรมที่เป็นหน้าต่างเปิดสู่คุณค่าของผู้คนในต่างประเทศ ความไม่เข้าใจในภาษาจึงกลายเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและการนำกลยุทธ์ทางธุรกิจไปสู่การปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม

2. ความเสี่ยงทางการเมือง (Country risk or political risk) สภาพแวดล้อมทางการเมือง นโยบาย กฎหมายและข้อบังคับของประเทศท้องถิ่นมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ รวมไปถึงความไม่มั่นคงทางการเมืองและการบริหารประเทศที่ผิดพลาดด้วย

3. ความเสี่ยงด้านการค้า (Commercial risk) เกิดจากการบริหารที่ผิดพลาดจากการใช้กลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม

4. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Currency risk or financial risk) เป็นผลกระทบในทางลบต่อการดำเนินงานของธุรกิจจนทำให้เกิดความไม่แน่นอนในด้านผลตอบแทนของการลงทุนและอาจะกระทบต่อมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สินของบริษัท รวมถึงกำไรจากการดำเนินงาน

การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้ระบบสมองรวบรวมกระบวนการเรียนรู้ข้อมูลและข่าวสารเพื่อประกอบกันเป็นทางเลือก โดยใช้กระบวนการค้นหาทางเลือก เลือกทางที่เหมาะสมและประเมินทางเลือกที่ได้เลือกไว้ ทั้งนี้เงื่อนไขที่จะต้องประสบในแต่ละขณะจะแตกต่างกันไป มักเป็นสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและอาจมีภาวะเสี่ยงที่จะตัดสินใจผิดพลาดร่วมด้วย ในการตัดสินใจลงทุนจึงต้องอาศัยหลักการที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงและความไม่แน่นอนให้น้อยลง ทฤษฎีการตัดสินใจแบบใช้หลักเหตุผล (Rational comprehensive decision making theory) มุ่งเน้นไปที่ความสมเหตุสมผลของการตัดสินใจและพยายามให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากทางเลือกนั้นๆ (สมพร เฟื่องจันทร์, 2547: 67) ซึ่งปัญหานั้นจะต้องมีความกระจ่างชัดเจนและไม่ซับซ้อนมากนัก ในการตัดสินใจส่วนบุคคลมักใช้ค่านิยม (Values) เป็นหลักโดยจะวัดผลของพฤติกรรมที่ถูกต้องซึ่งเกิดจากการตัดสินใจสำหรับคุณค่าหนึ่งๆ ในสถานการณ์หนึ่งๆ

อย่างไรก็ตาม สภาพความเป็นจริงของการตัดสินใจทางธุรกิจ การตัดสินใจทางเลือกอื่นที่แตกต่างกันไปผลที่คาดว่าจะเกิดย่อมแตกต่างกันด้วย Charles Lindblom (1980 อ้างถึงใน สมพร เฟื่องจันทร์, 2547: 69) ได้เสนอทฤษฎีการตัดสินใจแบบใช้หลักส่วนเพิ่มขึ้น (Incremental decision making theory) โดยอธิบายคุณลักษณะในการตัดสินใจตามทฤษฎีนี้ว่าเกิดขึ้นในรูปขั้นตอนย่อยๆ ไม่ใช่การตัดสินใจอย่างครอบคลุมทุกมิติเนื่องจากผู้ตัดสินใจมีทรัพยากรอยู่อย่างจำกัด และไม่อาจเข้าใจผลกระทบจากทางเลือกนั้นได้อย่างถ่องแท้ มักใช้การเปรียบเทียบไปมาระหว่างทางเลือกที่มีอยู่ ผู้ตัดสินใจเพียงแค่ว่าพอใจ (Suffice) ทางเลือกที่เปิดอยู่ในขณะนั้น ไม่ได้พยายามเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดหรือก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด กล่าวได้ว่า ผู้ตัดสินใจที่ดีจะพอใจเพียงแค่ว่าทางเลือกที่จะส่งผลให้เกิดสิ่งที่มุ่งหวัง หากทางเลือกใดไม่ส่งผลตามที่ต้องการก็จะพยายามหลีกเลี่ยงที่จะเลือกทางเลือกนั้น การตัดสินใจเลือกตามทฤษฎีแบบใช้หลักส่วนเพิ่มขึ้นมักอาศัยหลักการประนีประนอมเนื่องจากการมักมีการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มให้เกิดผลจากการตัดสินใจด้วย

จากข้อบกพร่องของทฤษฎีการตัดสินใจทั้งสองแบบ Amitai Etzioni (1967 อ้างถึงใน สมพร เฟื่องจันทร์, 2547: 71) จึงนำเฉพาะจุดเด่นของสองทฤษฎีมาผสมผสานกันเกิดเป็นทฤษฎีการตัดสินใจแบบใช้หลักผสมกลั่นกรอง (Mixed scanning theory) โดยใช้วิธีการแยกแยะการตัดสินใจพื้นฐานจากการตัดสินใจในส่วนเพิ่มขึ้น ด้วยการสำรวจทางเลือกหลักที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายโดยไม่ลงเอยในรายละเอียด ทำให้สามารถมองเห็นภาพกว้างได้ชัดเจน จากนั้นจึงใช้หลักการตัดสินใจในส่วนที่เพิ่มขึ้นที่มุ่งไปเฉพาะจุดที่สนใจ ทั้งนี้จะใช้กรอบการตัดสินใจพื้นฐานเป็นหลักวิเคราะห์

อุตสาหกรรมและกิจการที่เกี่ยวข้อง

1. อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง

อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง หรืออาหารแช่แข็งเป็นกรรมวิธีการแปรรูปอาหาร (food processing) เพื่อถนอมอาหารด้วยการลดอุณหภูมิของอาหารให้ต่ำกว่า -18 องศาเซลเซียส ทำให้น้ำในอาหารเปลี่ยนสถานะเป็นน้ำแข็ง อุณหภูมิที่ต่ำจะสามารถ ลด ยับยั้งและหยุดการเสื่อมเสียในอาหารอันเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ ปฏิกิริยาเคมี รวมทั้งการคงรักษาเนื้อสัมผัสได้ด้วยการลดจนเกือบจะหยุดการเคลื่อนไหวทางฟิสิกส์ของอนุภาค หรือเรียกว่าการเข้าสู่สภาวะสภาพแก้ว (glass transition) การเก็บรักษาอาหารแช่แข็งส่วนใหญ่กำหนดให้เก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำกว่า -18°C (เท่ากับ 0°F) ได้เป็นระยะเวลา 6 เดือนถึงไม่เกิน 2 ปี อาหารต่างชนิดกันจะมีช่วงอุณหภูมิที่ใช้ในการถนอมต่างกัน

1.1 อุตสาหกรรมแช่แข็งผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ สัตว์ปีก และปลากลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ประเทศไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ อาหารแช่แข็งพวกไก่และผลิตภัณฑ์ประมงแช่แข็งไปยังต่างประเทศ การส่งออกอาหารทะเลสด แช่เย็น แช่แข็ง กระป๋อง และแปรรูป (ไม่รวมกุ้ง สด แช่เย็น แช่แข็ง และแปรรูป) ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2558 คิดเป็นมูลค่า 3,691.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณการส่งออกอาหารทะเลมีปริมาณการส่งออกรวม 1,074,708 ตัน แบ่งเป็นอาหารทะเลสด แช่เย็น แช่แข็ง 336,466 ตัน อาหารทะเลกระป๋อง 581,865 ตัน และอาหารทะเลแปรรูป 156,376 ตัน โดยมีประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อียิปต์ และแคนาดา เป็นตลาดหลัก คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 48.25 (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2559: ออนไลน์) วงการอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็งได้มีการพัฒนาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ประกอบกับความก้าวหน้าใน ด้านวิศวกรรมเครื่องเย็นและแช่แข็ง ทำให้มีการออกแบบสร้างเครื่องแช่แข็งที่ทันสมัยขึ้น เช่น พัฒนาเครื่องแช่แข็งแบบลอยตัวในลมเย็น (Fluidized-bed Freezer) เครื่องแช่แข็งแบบไอ คิว เอฟ (Individually Quick Freezing) และเครื่องแช่แข็งแบบแช่ในไนโตรเจนเหลว

การแช่เยือกแข็งอาหารมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ถนอมอาหาร การแช่เยือกแข็งทำให้น้ำในอาหารที่ผ่านการแช่เยือกแข็งจะมีความเข้มข้นสูง มีค่า water activity ต่ำ ซึ่งช่วยยับยั้งการเจริญของจุลินทรีย์ แบคทีเรีย ยีสต์ รา และพยาธิ ที่เป็นสาเหตุที่ทำให้อาหารเกิดการเสื่อมเสีย รวมถึงยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคที่เป็นอันตรายในอาหาร นอกจากนี้ยังยับยั้งปฏิกิริยาชีวเคมีของอาหาร เช่น การหายใจของผักและผลไม้ ยับยั้งการทำงานของเอนไซม์และปฏิกิริยาทางเคมีที่เป็นสาเหตุของการเสื่อมคุณภาพที่เป็นสาเหตุของอาหารเสีย (ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร, 2558)

2. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารแช่เยือกแข็งโดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้ไม่จำกัดรูปแบบ ทั้งผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบพร้อมปรุง ผลิตภัณฑ์พร้อมรับประทาน ทำให้กระจายสินค้าได้กว้างและสามารถเพิ่มมูลค่าจากวัตถุดิบพื้นฐานได้

การเก็บถนอมผักโดยการแช่เยือกแข็งเป็นวิธีที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่งที่จะรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเอาไว้ได้เป็นเวลานาน เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความปลอดภัยในการบริโภคและมีคุณค่าทางโภชนาการ จึงจำเป็นที่จะต้องใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพสูงและมีการปฏิบัติในการผลิตที่ถูกต้องและใช้อุณหภูมิจากการเก็บที่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้

1.2 อุตสาหกรรมน้ำผลไม้ เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญอีกอุตสาหกรรมหนึ่ง เพราะสามารถนำเงินตราเข้าประเทศได้ปีละหลายพันล้านบาท เป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง การรักษาสวนแบ่งการตลาดในเวทีโลก ผู้ประกอบการจึงต้องเสริมสร้างขีดความสามารถทั้งด้านองค์ความรู้ กระบวนการผลิต เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิต การบริหาร การจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพเพื่อรับรองคุณภาพของสินค้าให้เป็นไปตามระเบียบและมาตรฐานต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการส่งออกผลิตภัณฑ์ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2558)

2. อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเป็นการนำผลผลิตจากภาคเกษตรและผลพลอยได้ต่างๆ มาคิดค้นพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้มากขึ้น แบ่งเป็นการแปรรูปภาคอาหารและที่ไม่ใช่อาหาร อุตสาหกรรมแปรรูปต้องอาศัยองค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตร

2.1 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม เป็นอุตสาหกรรมเกษตรที่มีความสำคัญในแง่เป็นวัตถุดิบพื้นฐานในอุตสาหกรรมอาหาร และเป็นแหล่งพลังงานทางเลือกสำหรับนำไปผลิตเป็นไบโอดีเซลในสภาวะที่ประเทศมีความต้องการแหล่งพลังงานทดแทนที่มีศักยภาพสูงและมีความยั่งยืน ปาล์มเป็นพืชน้ำมันที่ให้ผลผลิตน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่สูงกว่าพืชน้ำมันทุกชนิด อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมปาล์มมีส่วนสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัจจัยเสี่ยงต่อความปลอดภัยจากการทำงาน

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในระบบอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน อยู่ในส่วนกลางของโครงสร้างที่ประกอบด้วยเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบป้อนเข้าสู่อุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์ม โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มที่เป็นแหล่งรองรับผลผลิตปาล์มน้ำมันจากเกษตรกร และโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่เป็นแหล่งใหญ่ที่รองรับน้ำมันปาล์มดิบจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เพื่อนำมาทำให้เป็นน้ำมันปาล์มบริโภคและเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย ได้แก่ นมข้นหวาน บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เป็นต้น น้ำมันปาล์มดิบเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมซึ่งจะจำหน่ายต่อไปให้กับโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เพื่อผลิตเป็นน้ำมันปาล์มบริโภคต่อไป สำหรับเมล็ดปาล์ม (nut) ที่ได้จากการหีบน้ำมันจากเนื้อผลปาล์ม จะนำไปทำความสะอาดเพื่อให้ได้เมล็ดในปาล์มขายต่อเป็นวัตถุดิบให้กับโรงงานสกัดน้ำมันเมล็ดในปาล์มเป็นผลพลอยได้ต่อไป แต่ในทางกฎหมายโรงงาน

สิ่งเหล่านี้รวมถึงเส้นใยปาล์ม กะลาปาล์ม และดีแคนเตอร์เค้ก (decanter cake) เป็นสิ่งปฏิกูลที่ไม่ใช้แล้วของโรงงาน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2558)

2.2 อุตสาหกรรมการแปรรูปน้ำยางสด เพื่อผลิตเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การผลิตน้ำยางข้น และการผลิตยางแท่ง การผลิตน้ำยางข้นมี 4 วิธี ได้แก่ วิธีระเหยน้ำ วิธีทำให้เกิดครีม วิธีปั่น และวิธีแยกด้วยไฟฟ้า การผลิตน้ำยางข้นในประเทศไทยใช้วิธีการปั่นแยกโดยใช้เครื่องปั่นความเร็วสูง เพื่อแยกน้ำและสารอื่นที่ละลายอยู่ในน้ำออกไปบางส่วน

การผลิตยางแผ่นจะใช้น้ำยางสดที่กรองแล้วเติมสารทำให้น้ำยางจับตัว จากนั้นรีดเป็นแผ่นแล้วทำให้แห้ง อาจทำเป็นยางแผ่นดิบ ยางแผ่นผึ่งแห้ง หรือยางแผ่นรวมควัน คุณภาพยางแผ่นที่ดีต้องมีความสะอาด รีดแผ่นให้บาง สีของยางมีความสม่ำเสมอ ใช้น้ำและน้ำกรดได้ถูกสัดส่วน ประเทศไทยเริ่มการผลิตยางแท่ง เมื่อปี พ.ศ. 2511 มีชื่อเรียกว่า ยางแท่ง ที ที อาร์ (TTR – Thai Tested Rubber) ในปีพ.ศ. 2539 ได้เปลี่ยนชื่อเรียกเป็นยางแท่ง เอส ที อาร์ (STR – Standard Thai Rubber) เพื่อให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง และสอดคล้องกับการเรียกชื่อยางแท่งตามหลักสากล ประกอบด้วยชั้นยาง 8 ชั้น ได้แก่ STR XL, STR 5L, STR 5, STR 5 CV, STR 10, STR 10CV, STR 20 และ STR 20CV (ข้อมูลวิชาการยางพารา, 2550)

มูลค่าการส่งออกยางและผลิตภัณฑ์ยางของไทยมีสัดส่วนลดลง สำหรับการส่งออกยางแปรรูปขึ้นต้นประกอบด้วย ยางแผ่น ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางพาราอื่นๆ โดยในปีพ.ศ. 2558 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 5,187.85 ล้านเหรียญสหรัฐ เนื่องจากราคายางปรับตัวลดลงมากจึงทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงตามไปด้วย โดยตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญ คือ จีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา

ส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางประกอบด้วย ยางยานพาหนะ ถุงมือยาง ถุงมือตรวจยางรัดของ หลอดและท่อ สายพานลำเลียงและส่งกำลัง ผลิตภัณฑ์ยางที่ใช้ในทางเกษตรกรรม ยางวัลคาไนซ์ และผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ ในปีพ.ศ. 2558 มีมูลค่าการส่งออกรวม 6,900.06 ล้านเหรียญสหรัฐ เนื่องจากความต้องการใช้ของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดหลักชะลอตัวลง และประเทศไทยถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preference : GSP) จากสหภาพยุโรปที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2558 ทำให้ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญไป (สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย, 2559: ออนไลน์)

3. โลจิสติกส์ในการขนส่ง

ความหมายของโลจิสติกส์เปลี่ยนไปตามวิธีการดำเนินธุรกิจของโลก ความหมายทางการทหารในยุคศตวรรษที่ 20 หมายถึง การวางแผนและบริหารจัดการเพื่อการเคลื่อนกองทัพ

กำลังพล ยุทธโศปกรณ์ และสิ่งอุปโภคต่าง ๆ สำหรับอุตสาหกรรมและธุรกิจ โลจิสติกส์ (logistics) หมายถึง ระบบการจัดการการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องมีการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายจากจุดต้นทางไปยังจุดบริโภคตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานของข้อมูล การขนส่ง การบริหารวัสดุคงคลัง การจัดการวัตถุดิบ การบรรจุหีบห่อ โลจิสติกส์เป็นช่องทางหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่เพิ่มมูลค่าของการใช้ประโยชน์ของเวลาและสถานที่ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดค่าใช้จ่าย ระยะเวลาในการขนส่ง ลดปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยให้มีต้นทุนดำเนินการที่น้อยที่สุด สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2558: ออนไลน์) ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสั่งซื้อวัตถุดิบและสินค้าต้องการความสะดวก รวดเร็วและชัดเจน มีระบบและเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการส่งข้อมูลที่เชื่อมต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างทั่วถึง รวมถึงเชื่อมโยงกับแหล่งวัสดุ โรงงานผลิต ศูนย์การ ไปจนถึงผู้ซื้อผ่านมาตรฐานที่เป็นสากลเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

ปัจจัยดึงดูดการลงทุน

เป็นที่ทราบกันดีว่าปัจจัยดึงดูดการลงทุนมีศักยภาพในการโน้มน้าวความสนใจลงทุนของนักธุรกิจอันเกิดจากการผสมผสานระหว่างผลประโยชน์ทางธุรกิจเข้ากับทำเลที่ตั้ง พื้นที่ใดที่สามารถรวมเอาปัจจัยดึงดูดต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่มาเอื้อประโยชน์สูงสุดให้แก่การลงทุนได้ พื้นที่ดังกล่าวจัดเป็นสถานที่ที่ดึงดูดการลงทุน ปัจจัยดึงดูดการลงทุน (Investment Attractiveness) ต้องใช้การประเมินแบบหลากหลายมิติ ประกอบด้วย การเข้าถึงระบบคมนาคมและขนส่ง ต้นทุนแรงงาน คุณภาพและปริมาณของแรงงานและทรัพยากรบุคคล ศักยภาพและกำลังซื้อของเครือข่ายตลาด ระบบการเงินเพื่อรองรับและสนับสนุนธุรกิจ คุณภาพและการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ และความปลอดภัยและระบบเฝ้าระวังของพื้นที่ (Nowicki, 2014: 5)

ในการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของ World Economic Forum ได้แบ่งเกณฑ์ประเมินออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยใหญ่ซึ่งประกอบด้วย 12 ปัจจัยย่อย (Pillar) ปัจจัยย่อยเหล่านี้เป็นตัวประเมินศักยภาพของประเทศในมิติของการพัฒนาและความน่าสนใจลงทุน เกณฑ์ประเมิน 3 กลุ่มปัจจัย 12 ปัจจัยย่อยแบ่งได้เป็น (World Economic Forum, 2015: 6)

1. ปัจจัยพื้นฐาน (Basic requirements subindex)

ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสถาบัน โครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจมหภาค สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ปัจจัยยกระดับประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers subindex)

ประกอบด้วย 6 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และขนาดของตลาด

3. ปัจจัยนวัตกรรมและเครือข่ายทางธุรกิจ (Innovation and sophistication factors subindex) ประกอบด้วย 2 ปัจจัยย่อย ได้แก่ เครือข่ายทางธุรกิจ และนวัตกรรม

ความท้าทายของเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงอยู่ที่การสร้างปัจจัยหลักที่ดึงดูดนักลงทุน ความพยายามในการหาแนวทางลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง รวมถึงการป้องกันผลกระทบระยะยาวที่อาจเกิดขึ้นกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ สิทธิมนุษยชน ความปลอดภัยทั้งร่างกายและทรัพย์สิน และความรับผิดชอบต่อชุมชนและส่วนรวมของนักลงทุน จากศึกษาวรรณกรรมของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วโลก (Pakdeenurit, Suthikarnnarunai; & Rattanawong, 2014) พบว่ามีปัจจัยท้าทายการบริหารจัดการของประเทศเพื่อกระตุ้นให้มีผู้มาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 9 ประการ ได้แก่ ความได้เปรียบจากทำเลที่ตั้ง เศรษฐกิจมหภาคของประเทศ การส่งเสริมการลงทุนทางอุตสาหกรรม ดันทุนการลงทุน ความรู้และทักษะของแรงงาน การให้บริการและการบริหารจัดการ นโยบายของรัฐบาล กฎหมายและระเบียบปฏิบัติของประเทศ และเสถียรภาพและความต่อเนื่องของรัฐบาล

Veloso & Soto (2001) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดการลงทุนและการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ในไต้หวันและเม็กซิโก พบว่ามีปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาของอุตสาหกรรมอยู่ 3 ปัจจัยหลัก หรือ 3 I (Incentives, Infrastructure และ Institutions) ปัจจัยหลักเหล่านี้ (Veloso & Soto, 2001: 91-93) ได้แก่

1. สิทธิประโยชน์ ครอบคลุมถึงกระบวนการจัดสรรปันส่วนทรัพยากร การบ่มเพาะและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพตลาดโดยรวมและโครงสร้างการแข่งขันของอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังรวมถึงนโยบายที่ภาครัฐกำหนดขึ้นด้วย
2. โครงสร้างพื้นฐาน ครอบคลุมถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและทุนมนุษย์อันนำไปสู่การคิดค้นโครงสร้างเชิงเทคนิค เทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. ปัจจัยด้านสถาบัน ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแต่ละประเภทและรายสาขา

จากการผสมผสานปัจจัยดึงดูดการลงทุนของ Nowicki เข้ากับปัจจัยประเมินศักยภาพของประเทศของ World Economic Forum (WEF) และปัจจัยท้าทายการกระตุ้นการลงทุนของ Pakdeenurit, Suthikarnnarunai; & Rattanawong รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดึงดูดการลงทุนและการเติบโตของ Veloso & Soto ทำให้ได้ตัวชี้วัดการดึงดูดการลงทุนสำหรับพัฒนาเครื่องมือวิจัยชุดที่ 3 ดังนี้

1. คุณภาพและปริมาณของแรงงานและทรัพยากรบุคคล
2. ศักยภาพและกำลังซื้อของเครือข่ายตลาด
3. ระบบการเงินเพื่อรองรับและสนับสนุนธุรกิจ
4. การเป็นเจ้าของเทคโนโลยีในการปฏิบัติการของธุรกิจ
5. ระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อธุรกิจ
6. คุณภาพและการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ
7. เครือข่ายทางธุรกิจและคลัสเตอร์อุตสาหกรรม
8. โอกาสของการเติบโตทางธุรกิจ

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะแบ่งผลการศึกษานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 และ
2. แนวโน้มการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาเพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 3

ในการวิเคราะห์ผล คณะผู้วิจัยได้กำหนดรหัส PC001 ถึง PC018 เพื่อใช้เรียกแทนผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้บริหารสถานประกอบการขนาดใหญ่ทั้ง 18 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารจำนวน 18 รายจากธุรกิจอุตสาหกรรม 3 กลุ่มๆ ละ 6 ราย ที่ให้คะแนนความสำคัญต่อตัวชี้วัด 16 ตัวภายใต้ปัจจัยสนับสนุนการลงทุน 4 กลุ่ม ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านชายแดน ตลาดแรงงาน ศักยภาพและเครือข่ายตลาด และการสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐ (ดูแบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารในแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 ในภาคผนวก ค.) โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิพาเรโต (Pareto Chart) หรือหลัก 20/80 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของการให้คะแนนแยกตามรายธุรกิจอุตสาหกรรม ปรากฏดังตารางที่ 16

ตาราง 16 ความถี่ของความคิดเห็นแยกตามรายการกิจกรรม

ประเด็น	เกษตรแปรรูป			อาหารแช่แข็ง			โลจิสติกส์		
	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย	สำคัญมาก	สำคัญ	สำคัญน้อย
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านชายแดน									
1 สาธารณูปโภคและกายภาพ	5	1	0	5	0	1	5	1	0
2 เทคโนโลยีและสารสนเทศ	4	2	0	3	1	2	5	0	1
3 การบริการและการจัดการ	5	1	0	5	1	0	4	2	0
ตลาดแรงงาน									
4 ปริมาณแรงงาน	3	3	0	5	1	0	2	2	2
5 ทักษะ ความรู้ ความเป็นมืออาชีพ	5	0	1	3	2	1	4	2	0
6 การอนุญาตทำงานของต่างชาติ	5	0	1	5	1	0	5	0	1
ศักยภาพและเครือข่ายตลาด									
7 สนับสนุนอุตสาหกรรมคลัสเตอร์	5	1	0	3	3	0	4	1	1
8 แหล่งวัตถุดิบ	4	2	0	5	0	1	3	1	2
9 กำลังซื้อของผู้บริโภค	3	2	1	2	2	2	4	1	1
10 การขยายตัวทางเศรษฐกิจ	4	1	1	2	3	1	4	2	0
การสนับสนุนการลงทุนของภาครัฐ									
11 สิทธิประโยชน์ BOI	4	1	1	4	2	0	2	4	0
12 ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ	5	1	0	5	1	0	4	1	1
13 การจัดหาพื้นที่	4	1	1	3	3	0	1	4	1
14 การมีส่วนร่วมของภาครัฐ-เอกชน	5	1	0	3	3	0	6	0	0
15 ความปลอดภัยและระบบเฝ้าระวัง	6	0	0	4	2	0	3	3	0
16 นิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม	6	0	0	6	0	0	3	3	0

จากตารางที่ 16 เมื่อวิเคราะห์ด้วยแผนภูมิพารโต (หลัก 20/80) ตามรายการกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมากกว่าร้อยละ 80 ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับตัวชี้วัด 9 ตัว ซึ่งได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ กระบวนการให้บริการและการจัดการ ทักษะ ความรู้ และความเป็นมืออาชีพ กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ การสนับสนุนอุตสาหกรรมคลัสเตอร์ ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ความปลอดภัยและระบบเฝ้าระวัง และนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม

ผู้บริหารในอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็งมากกว่าร้อยละ 80 ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับตัวชี้วัด 7 ตัว ซึ่งได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ กระบวนการให้บริการและการจัดการ ปริมาณแรงงานในสงขลา กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรการผลิต ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ และนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม

ผู้บริหารในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์มากกว่าร้อยละ 80 ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุดกับตัวชี้วัด 4 ตัว ซึ่งได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในสงขลา

แนวโน้มการลงทุนธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

การวิเคราะห์มุมมองการลงทุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของผู้บริหารโดยการสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการจำแนกจัดระบบ และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจากคำตอบในประเด็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาทั้ง 8 ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานและทรัพยากรบุคคล เครือข่ายตลาด ระบบการเงิน เทคโนโลยีในการปฏิบัติการ ระบบการสื่อสาร การวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ เครือข่ายและคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต ร่วมกับการพิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารในการให้คะแนนความสำคัญในระดับมากที่สุดกับตัวชี้วัดภายใต้ปัจจัยสนับสนุนการลงทุน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 3 ธุรกิจอุตสาหกรรมแล้ว โลจิสติกส์เป็นกลุ่มธุรกิจเดียวที่มีแนวโน้มจะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยให้คะแนนความสำคัญในระดับมากที่สุดกับตัวชี้วัดเพียง 4 ตัวซึ่งเป็นระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในสงขลา สอดคล้องกับข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ที่ให้คำตอบว่าตลาดสงขลามีสักยภาพและกำลังซื้อ มีระบบการเงิน เทคโนโลยี และระบบการสื่อสารที่พร้อมรองรับการทำธุรกิจ ในขณะที่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอาหารแช่แข็งพิจารณาว่าการขาดแคลนแรงงาน ทรัพยากรการผลิตและวัตถุดิบ รวมถึงกำลังซื้อของตลาดไม่เป็นปัจจัยดึงดูดการลงทุนของอุตสาหกรรมโดยให้คะแนนความสำคัญของการส่งเสริม

การลงทุนของภาครัฐที่ปัจจัยด้านตลาดแรงงาน ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดปริมาณแรงงานในสงขลา ทักษะ ความรู้ และความเป็นมืออาชีพ และกระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงาน ต่างชาติ และปัจจัยด้านศักยภาพและเครือข่ายตลาดซึ่งสะท้อนที่ตัวชี้วัดการสนับสนุน อุตสาหกรรมคลัสเตอร์ และตัวชี้วัดแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรการผลิต รายละเอียดข้อสรุปการ สัมภาษณ์แยกรายอุตสาหกรรม สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปปรากฏดังตารางที่ 17-20 อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง ตารางที่ 21-24 และอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ดังตารางที่ 25-28

1. อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

ตาราง 17 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด

รหัสผู้ให้ข้อมูล	แรงงานและทรัพยากรบุคคล	เครือข่ายตลาด
PC001	แรงงานเกษตรกรรมมีเพียงพอ ต้องการ อยู่ในสวน แต่แรงงานในอุตสาหกรรม ยังขาดแคลน แรงงานไร้ฝีมือไม่อยู่ใน โรงงาน	มีกำลังซื้อสูงเนื่องจากได้รับการศึกษา สูง มีรายได้สูงกว่าชุมพร
PC002	แรงงานไร้ฝีมือขาดแคลน คุณภาพ ของคนมีแต่ขาดปริมาณแรงงาน คน จบปริญญาตรีส่วนใหญ่ต้องการเป็น หัวหน้า ไม่ทำงานระดับแรงงาน	กำลังซื้อในผลิตภัณฑ์ต่ำเนื่องจากคน ในพื้นที่ไม่บริโภคน้ำมันปาล์ม
PC003	แรงงานไร้ฝีมือหายากและขาดแคลน แรงงานระดับหัวหน้ามีเพียงพอ เนื่องจากมีมหาวิทยาลัยและ อาชีวศึกษาสายวิชาชีพหลายแห่ง	สงขลาติดกับมาเลเซียซึ่งมีกำลังซื้อสูง มาก หน่วยงานในพื้นที่มีกำลังซื้อสูง เพราะมีรายได้ดี
PC004	แรงงานไร้ขาดแคลนมากต้องใช้ แรงงานต่างชาติ แรงงานมีฝีมือยังไม่ เพียงพอ ต้องการเพิ่มมาก	95 ของผลผลิตส่งออกต่างประเทศจึง ไม่มีการซื้อขายในพื้นที่ ภาครัฐยังขาด การมองเป้าหมายร่วมกัน
PC005	ขาดแคลนแรงงานระดับล่าง แรงงาน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานฝีมือ มีความรู้ ไม่ทำงานระดับล่าง	ตลาดดีมาก คนมีกำลังซื้อสูง มีรายได้ สูง
PC006	ขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือ คนในพื้นที่ ไม่ทำงานแบบแรงงาน	ในพื้นที่มีกำลังซื้อสูงมาก

ตาราง 18 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการเงิน	เทคโนโลยีในการปฏิบัติการ
PC001	มีระบบและสถาบันการเงินที่ดี แต่สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยอาจมีปัญหา	เทคโนโลยี องค์ความรู้และระบบการศึกษาไม่ด้อยกว่าที่อื่น
PC002	มีระบบสนับสนุน ไม่น่าเป็นห่วง ธุรกิจในพื้นที่ที่มีเงินสดในมือสูง	ภาครัฐของไทยไม่สนับสนุน ต้องพึ่งและใช้งานเทคโนโลยีจากต่างชาติ
PC003	ระบบไม่แตกต่างจากกรุงเทพฯ มีระบบการเงินในพื้นที่ที่แข็งแกร่ง	ต้องพึ่งตนเอง มีบ้างที่ได้รับการสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีจาก สวทช.
PC004	ธนาคารมักจะให้สินเชื่อในเวลาที่ธุรกิจไม่ต้องการใช้	เทคโนโลยีถูกกำหนดโดยลูกค้า องค์ความรู้จึงมาจากลูกค้าทั้งหมด
PC005	ระบบการเงินในปัจจุบันเหมือนกันหมดทั้งประเทศ สงขลาเป็นเมืองเศรษฐกิจ เครดิตจึงขึ้นอยู่กับตัวผู้ประกอบการแต่ละราย	ภาครัฐต้องส่งเสริม ยังขาดแคลนความรู้และเทคโนโลยี ต้องการการสนับสนุนอย่างมากจากภาครัฐ
PC006	มีระบบรองรับที่ดี เหมาะสำหรับทำธุรกิจ	รัฐต้องเข้ามาช่วยสนับสนุน การไปแสดงสินค้ายังตลาดต่างประเทศต้องนำโดยรัฐบาล ที่ผ่านมาเอกชนช่วยตัวเองตลอด

ตาราง 19 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการสื่อสาร	การวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ
PC001	ระบบ Fiber Optics สามารถรองรับได้ ทั่วแล้ว ไม่มีปัญหาในการประชุม ทางไกล	องค์ความรู้ใหม่ๆ ตามทันกันหมดทั้ง อุตสาหกรรม
PC002	มีระบบรองรับทั่วประเทศ ไม่มีปัญหา	ภาคเอกชนต้องดำเนินการเอง ช่วย ตัวเอง รัฐไม่ค่อยสนับสนุน
PC003	เมืองหลักๆ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่อง ระบบการสื่อสาร	ยังไม่เห็นประโยชน์ในการไปตั้งศูนย์ R&D ที่สงขลาเพราะว่าไม่มีศูนย์ ทดสอบ ในอุตสาหกรรมศูนย์ทดสอบ สำคัญกว่า
PC004	ระบบการสื่อสารพร้อม ทำให้สามารถ จัดการธุรกิจและประชุมทางไกลได้	ยังขาดการต่อยอด ส่วนใหญ่ทำ R&D กันที่กรุงเทพฯ ปัจจุบันไทยยังอยู่กลาง น้ำ นิ่งไม่ถึงปลายน้ำ ต้องใช้การตลาด ช่วยสร้าง Brand ของเราขึ้นมาเอง
PC005	ระบบไม่แตกต่างจากกรุงเทพฯ	ภาครัฐต้องช่วยสนับสนุน ปัจจุบัน ภาคเอกชนดำเนินการเอง ช่วยตัวเอง มาตลอด
PC006	มีระบบรองรับการสื่อสารอย่างดี	R&D ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

ตาราง 20 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต

รหัสผู้ให้ข้อมูล	เครือข่าย-คลัสเตอร์อุตสาหกรรม	การเติบโตของธุรกิจ
PC001	ทำคลัสเตอร์ในบางส่วนได้แต่ทำทั้งระบบไม่ได้ ขาดการช่วยเหลือจากภาครัฐในอุตสาหกรรมนี้	ไม่แน่ใจในการเติบโตของอุตสาหกรรม แต่สินค้า By product มีโอกาสสูง
PC002	เอกชนต้องสร้างคลัสเตอร์และตลาดขึ้นมาเอง ภาครัฐยังไม่ช่วยเต็มที่	มีโอกาสทำธุรกิจได้แต่ต้องลงทุนสูงมาก
PC003	สงขลายังไม่พร้อมในเรื่องคลัสเตอร์ ต้องมีการค้นคว้าและวิจัยอีกมาก	การเติบโตของธุรกิจในอุตสาหกรรมนี้ค่อนข้างยาก
PC004	ที่สงขลายังมีปัญหายุ่งเหยิงเหมาะสำหรับผลิตเพื่อส่งออกเท่านั้น ยังไม่มีการขายเพื่อใช้งานในประเทศ	ในสงขลายังไม่เห็นโอกาสการเติบโตของธุรกิจ เพราะว่าในพื้นที่ยังขาดแคลนไฟฟ้าและน้ำดิบ การขยายอุตสาหกรรมและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมทำได้ยาก
PC005	คลัสเตอร์ยังไม่เห็นว่ามีในประเทศ มีแต่การแข่งขันกันเอง ไม่มีการร่วมมือกัน	ในการจะลงทุนต้องพิจารณาปัจจัยอื่นร่วมอีกมาก และขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ภาครัฐให้ ถ้าดีก็น่าสนใจ
PC006	ยังไม่มีคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ต้องเป็นหน้าที่ของคนรุ่นใหม่ต้องสร้างคลัสเตอร์ให้เกิดขึ้น	ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบกับนโยบายและเงื่อนไขของภาครัฐในการส่งเสริม

2. อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง

ตาราง 21 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด

รหัสผู้ให้ข้อมูล	แรงงานและทรัพยากรบุคคล	เครือข่ายตลาด
PC007	ขาดแคลนแรงงานมาก กรมพัฒนาฝีมือแรงงานควรให้การสนับสนุนการพัฒนาพนักงานเพื่อป้อนให้กับโรงงาน	มีศักยภาพและกำลังซื้อสูงโดยเฉพาะอาหารแปรรูปเพื่อส่งออก แต่ขาดแคลนวัตถุดิบ
PC008	คนไทยมีความอดทนต่ำ ไม่ชอบทำงานในไร่นาสวน	อุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่มีกำลังซื้อวัตถุดิบขาดแคลน
PC009	มีจำนวนแรงงานและคุณภาพพร้อมบริษัทมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรอยู่ตลอดเวลา และนโยบายค่าตอบแทนแรงงานมีความรู้	มีเครือข่ายการค้าอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านและประเทศใกล้เคียง มีธุรกิจร่วมทุนกับบริษัทในมาเลเซีย สิงคโปร์และฟิลิปปินส์
PC010	ขาดแคลนแรงงานมาก ไม่ยอมทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม	มีกำลังซื้อสูง แต่วัตถุดิบขาดแคลนมาก ต้นทุนบรรจุภัณฑ์และวัสดุประกอบอื่นๆ สูงกว่าโรงงานในกรุงเทพฯ
PC011	ไม่มีความรู้ด้านแรงงานในพื้นที่	ไม่ได้มองตลาดที่สงขลาไว้ ต้องศึกษาเพิ่มเติม
PC012	ไม่มีความรู้ด้านแรงงานในพื้นที่	ไม่ได้มองตลาดที่สงขลาไว้ ต้องศึกษาเพิ่มเติม

ตาราง 22 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการเงิน	เทคโนโลยีในการปฏิบัติการ
PC007	ไม่แน่ใจเนื่องจากปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์การส่งออก	เทคโนโลยีและเครื่องจักรต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ ประเทศไทยยังขาดการพัฒนาเครื่องจักรเพื่อใช้ภายในประเทศ
PC008	ไม่มีปัญหาเพราะการตัดสินใจดำเนินการที่สำนักงานใหญ่	ยังไม่เห็นความแตกต่างไม่ว่าจะตั้งอยู่ในพื้นที่หรือนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ
PC009	มีเงินลงทุนและเงินสนับสนุนธุรกิจอยู่ตลอด บริษัทมียอดขายสูงมากในปีที่ผ่านมา	เป็นเจ้าของเทคโนโลยีในการปฏิบัติการเองซึ่งถ่านโอนมาจากหุ้นส่วนต่างชาติ และมีการส่งเสริมให้พัฒนากันเองภายในบริษัทด้วย
PC010	มีระบบรองรับที่ดี แต่ก็ขึ้นอยู่กับเครดิตของผู้ประกอบการแต่ละคน	เนื่องจากอยู่ในอุตสาหกรรมนี้มานานจึงมีเทคโนโลยีของตน
PC011	มีระบบรองรับ	ไทยยังล้าหลังมาเลเซียมาก
PC012	มีระบบรองรับ	ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีของต่างชาติ

ตาราง 23 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการสื่อสาร	การวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ
PC007	มีเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ สามารถรองรับการติดต่อสื่อสารได้	ส่วนใหญ่เน้นธุรกิจกับ R&D ไม่ค่อยเข้าใจกัน ทำให้งานวิจัยไม่เกิดขึ้น ปัจจุบันมีหน่วยงาน กว. เป็นตัวประสาน R&D กับนักธุรกิจ
PC008	ทุกท้องที่ทั่วประเทศมีเครือข่ายครอบคลุม ทำให้สื่อสารถึงกันได้สะดวก	บุคลากร R&D หายาก ส่วนใหญ่ไม่ยอมลงพื้นที่
PC009	มีระบบรองรับภายใน และมีการจ้างหน่วยสนับสนุนจากภายนอกด้วย	มีหน่วยงาน R&D ปรับปรุงเรื่องวัตถุดิบและกระบวนการแปรรูปของบริษัท
PC010	มีระบบการสื่อสารที่ยังไม่สมบูรณ์มากนัก ยังค่อนข้างลวกๆ	บริษัทเป็น Trader ที่ซื้อถูกขายแพง จ้างผู้อื่นผลิตหรือเข้าถือหุ้นในบริษัทผู้ผลิต
PC011	สงขลาเป็นเมืองใหญ่ไม่น่าจะมีปัญหาเรื่องระบบการสื่อสาร	ไม่แน่ใจ
PC012	มีระบบสื่อสารรองรับทั่วประเทศ ไม่มีปัญหา	ไม่แน่ใจ

ตาราง 24 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต

รหัสผู้ให้ข้อมูล	เครือข่าย-คลัสเตอร์อุตสาหกรรม	การเติบโตของธุรกิจ
PC007	ต้องค่อยเป็นค่อยไปเมื่อปริมาณโรงงานมีมากพอก็จะมีการเชื่อมโยงกันเอง	สำหรับผู้ประกอบการ นโยบายรัฐต้องชัดเจน เขตไหนเพื่อบริโภคเองในประเทศ เขตไหนเพื่อส่งออก หรือเขตไหนสามารถผสมผสานได้
PC008	มีแต่อุตสาหกรรมยางพาราเท่านั้น แม้แต่อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในปัจจุบันยังไม่มีเลย	ในธุรกิจอาหารแช่แข็งมีผู้ประกอบการเดิมอยู่แล้ว ผู้ประกอบการใหม่ต้องลงทุนสูงวัตถุดิบขาดแคลน โอกาสเติบโตจึงค่อนข้างยาก มีเฉพาะอุตสาหกรรมยางพารา
PC009	เห็นด้วยต่อการสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ปัจจุบันบริษัทมีการดำเนินการกับหน่วยงานทั่วประเทศ	มีโอกาสเติบโตในสงขลาและขยายธุรกิจในจังหวัดใกล้เคียงได้
PC010	ใช้เครือข่ายผู้รับเหมาช่วงผลิตและส่งออกไปยังลูกค้าต่างประเทศ	ไม่คิดว่าจะมีการเติบโตเนื่องจากปัจจุบันสงขลาขาดทั้งวัตถุดิบและไฟฟ้า
PC011	ไม่มีความรู้เรื่องคลัสเตอร์ในพื้นที่ ถ้าทำได้น่าจะเป็นประโยชน์	คิดว่าถ้ารัฐให้เงื่อนไขการลงทุนที่ดีก็มีโอกาสเติบโตได้
PC012	ไม่มีความรู้เรื่องคลัสเตอร์ในพื้นที่	ไม่แน่ใจ

3. โลจิสติกส์

ตาราง 25 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยแรงงานและตลาด

รหัสผู้ให้ข้อมูล	แรงงานและทรัพยากรบุคคล	เครือข่ายตลาด
PC013	ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่ คนท้องถิ่นไม่ชอบทำงานแบบแรงงาน ค่าแรงของมาเลเซียสูงกว่าไทย สงขลา มีแรงงานระดับหัวหน้างาน	เพิ่มศักยภาพตลาดโดยดึงกำลังซื้อเสริมมาจากนครศรีธรรมราช
PC014	ปริมาณแรงงานไม่เพียงพอ ถูกดึงไปใช้งานที่มาเลเซีย คนท้องถิ่นขาดวินัยในการทำงานในอุตสาหกรรม	กำลังซื้อขึ้นอยู่กับปริมาณและราคาของยางพาราและน้ำมันปาล์มในสงขลา
PC015	ขาดแคลนแรงงานทุกระดับ ค่าตอบแทนจากการทำงานแรงงานแบบไร้ทักษะในโรงงานอุตสาหกรรมต่ำกว่าการรับจ้างกรีดยาง	มีปริมาณการขนส่งสินค้าในพื้นที่ประมาณ 10,000 ตู้ต่อเดือน
PC016	คนสงขลาส่วนใหญ่มีการศึกษา เป็นแรงงานมีความรู้ จึงขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ คนท้องถิ่นไม่ชอบทำงานหนักที่ใช้แรง	เป็นพื้นที่เศรษฐกิจในเรื่องยางพาราและน้ำมันปาล์ม
PC017	หน่วยงานมีความพร้อมด้านแรงงานในพื้นที่สงขลา	มีศักยภาพและปริมาณงานสูง หน่วยงานสามารถให้บริการได้
PC018	ขาดแคลนแรงงานระดับล่าง	ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร ยางและปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่

ตาราง 26 มุมมองของผู้บริหารต่อระบบการเงินและเทคโนโลยีในการปฏิบัติการ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการเงิน	เทคโนโลยีในการปฏิบัติการ
PC013	มีระบบที่สามารถสนับสนุนการทำธุรกิจ ที่สงขลา มีสำนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทย	มีระบบที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนอื่นของประเทศ เช่นภาคอีสาน
PC014	มีระบบสนับสนุนภาครัฐ มีธนาคารกรุงไทยอยู่ในพื้นที่	มีระบบเทคโนโลยีด้านการขนส่งพร้อมในพื้นที่
PC015	มีระบบและมีการสนับสนุนที่ดี	มีเทคโนโลยีพร้อมรองรับการเติบโตได้
PC016	ภาครัฐมีระบบและการสนับสนุนในพื้นที่อยู่แล้ว	ยังขาดเทคโนโลยีในการปฏิบัติการซึ่งต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ
PC017	สงขลามีระบบที่สนับสนุนการทำธุรกิจ	หน่วยงานมีความพร้อมและเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายทั่วประเทศ
PC018	ในพื้นที่มีระบบและมีการสนับสนุนที่ดี	บริษัทมีความพร้อมและเทคโนโลยีของตนเอง

ตาราง 27 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยระบบการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ

รหัสผู้ให้ข้อมูล	ระบบการสื่อสาร	การวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ
PC013	มีเครือข่ายและระบบครบ ครอบคลุม	อยู่ในระดับดีมาก มี 5 มหาวิทยาลัย รองรับการทำ R&D
PC014	มีระบบ แต่ยังไม่ทั่วถึงเนื่องจากไม่มี เจ้าภาพตัวจริง	มีทั้งด้านคุณภาพและด้านการลงทุนใน R&D ภาครัฐต้องสนับสนุนให้มีการต่ ยทอดวิจัยเรื่องยางพาราและเกษตรแปรร ูป
PC015	มีระบบครบพร้อมรองรับการ เจริญเติบโต	R&D ผู้ประกอบการดำเนินการเองมา ตลอด มีการติดตามนโยบายจาก ภาครัฐ
PC016	ระบบสื่อสารยังไม่พร้อม ยังมีปัญหา อีกมาก ไปถึงเฉพาะจุดหลักแต่ยังไม่ กระจายลงท้องที่ห่างไกล ให้คะแนน 50 จาก 100	R&D ขาดเจ้าภาพและยังไม่ตอบโจทย์ ผู้ประกอบการในด้านซอฟต์แวร์
PC017	มีระบบรองรับ ครอบคลุม และ เชื่อมโยงได้ทั่วทั้งประเทศ	มีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา มีการลงทุนในระบบใหม่ๆ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการให้บริการ
PC018	มีระบบรองรับ	มีการพัฒนาอยู่ตลอดและต่อเนื่อง

ตาราง 28 มุมมองของผู้บริหารต่อปัจจัยคลัสเตอร์อุตสาหกรรมและการเติบโต

รหัสผู้ให้ข้อมูล	เครือข่าย-คลัสเตอร์อุตสาหกรรม	การเติบโตของธุรกิจ
PC013	มีอุตสาหกรรมยางพาราและไม้ ยางพาราเท่านั้นที่มีคลัสเตอร์ อุตสาหกรรมอื่นยังไม่เห็น	ต้องบริหารจัดการประเด็นต่างๆให้ลง ตัวจึงจะมีโอกาสเติบโต
PC014	มีโอกาสสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ให้เกิดขึ้นได้สูงในสงขลา	ต้องมีการกำหนดมาตรฐานการ ให้บริการ สร้างคุณภาพในการบริการ จึงจะได้
PC015	บริษัทยังไม่มีเครือข่ายคลัสเตอร์ ต้อง มีระบบที่รองรับการเกิดคลัสเตอร์ อุตสาหกรรม	เติบโตได้ค่อนข้างยากเนื่องจาก ข้อจำกัดในด้านพื้นที่และขาดแคลน ทรัพยากรการผลิต
PC016	เห็นว่าเครือข่ายและคลัสเตอร์เป็น ประโยชน์ ควรกำหนดเป้าหมายของ แต่ละคลัสเตอร์ให้ชัดเจน	มีโอกาสเติบโตทั่วประเทศเนื่องจาก ไทยมีศักยภาพที่จะเป็น Logistics Hub ในภูมิภาคอาเซียน
PC017	บริษัทมีเครือข่ายภายนอกประเทศ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน	มีโอกาสเติบโตสูงเนื่องจากศักยภาพ ของพื้นที่
PC018	ไม่มีคลัสเตอร์อุตสาหกรรม	มีโอกาสเติบโตแต่ต้องพึ่งวัตถุดิบจาก จังหวัดใกล้เคียง

 The logo features the letters 'TNI' in a large, bold, red serif font. This text is centered within a circular emblem. The emblem's border is a blue gear-like ring. Along the top inner edge of the ring, the Thai text 'สถาบันเทคโนโลยี' (Institute of Technology) is written in blue. Along the bottom inner edge, the English text 'NICHII INSTITUTE OF TECHNOLOGY' is written in blue.

TNI

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของภาครัฐในการเร่งรัดการพัฒนาและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อดึงดูดเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่ประเทศ และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการแก้ปัญหาความมั่นคงของประเทศ การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่เป็นบริเวณการค้าชายแดน ทำการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการโดยใช้วัตถุดิบและแรงงานในพื้นที่ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลของอำเภอสะเดา มีพื้นที่รวม 345,187 ไร่ หรือ 552.3 ตารางกิโลเมตร ด้านสะเดาและด้านปาดังเบซาร์ เป็นด้านที่มีศักยภาพและมีมูลค่าการค้ามากที่สุด 2 ด้านแรก สินค้าส่วนใหญ่ที่ส่งออกไปมาเลเซีย ได้แก่ ยางพารา ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ และไม้แปรรูปจากยางพารา พื้นที่เมืองชายแดนมีความสำคัญในเชิงการค้าและการลงทุน เนื่องจากได้เปรียบจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคที่สามารถสร้างกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มได้

ในระยะแรกของการดำเนินการตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาต้องอาศัยการพัฒนา 4 โครงสร้างหลักเพื่อกระตุ้นบรรยากาศในการลงทุนด้วยการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน โครงสร้างหลักทั้ง 4 ส่วนประกอบด้วย

1. การให้สิทธิประโยชน์แก่กลุ่มกิจการที่ดำเนินกิจกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน
3. การใช้แรงงานต่างด้าว
4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร

การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

1. รูปแบบการพัฒนา (Development Model)

ใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจในกลุ่มกิจการเป้าหมายร่วมกับการใช้โครงสร้างพื้นฐานเป็นตัวนำการพัฒนา โดยมีกิจการเป้าหมายที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในหมวดเกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร อุตสาหกรรมเบา และกิจการบริการและสาธารณูปโภค รวมถึงประกาศเพิ่มเติมกิจการอีก 10 กลุ่มและการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบคลัสเตอร์

ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สงขลาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมเชื่อมโยงสู่อาเซียน มีโครงสร้างพื้นฐานทั้งท่าเรือน้ำลึกสงขลา สนามบินนานาชาติหาดใหญ่ การขนส่งระบบรางด้วยชุมทางรถไฟหาดใหญ่ที่เชื่อมต่อไปยังประเทศมาเลเซีย และการขนส่งทางบกที่มีเส้นทางเชื่อมโยงใน

กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย อันดามันและประเทศเพื่อนบ้าน และมีแผนโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างรถไฟ ความเร็วสูง รถไฟรางคู่ มอเตอร์เวย์ด้วย

2. กลไกการบริหารจัดการ (Governance and Institutional Model)

มีอนุกรรมการ 6 ชุดทำหน้าที่ขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยทำงานเชื่อมโยงกับศูนย์บริการเบ็ดเสร็จในแต่ละพื้นที่

3. มาตรการและสิทธิประโยชน์ (Incentives and Measures)

ในจังหวัดสงขลา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลในอำเภอสะเดา

2. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่การลงทุนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสตูล และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอเทพา อำเภอบันยอ อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ

3. สิทธิประโยชน์ที่ให้แก่คลังเตอร์เกษตรแปรรูปจังหวัดสงขลา ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดสงขลา

4. การให้บริการของภาครัฐในศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา แบ่งเป็น OSS ด้านการลงทุน และด้านแรงงาน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาในบทที่ 3 และ 4 คณะผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. กระบวนการจัดการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนในทุกๆ ด้าน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่แท้จริงจะมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

- 1) มีโครงสร้างหลัก 4 ประการที่เป็น Platform ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ แรงงานต่างด้าว และโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร
- 2) มีการประชาสัมพันธ์แบบเต็มรูปแบบ
- 3) มีการพัฒนาเป็น Super Cluster

โดยประเมินความสำเร็จของนโยบายได้จากการเติบโตของเศรษฐกิจในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นผลจากการลงทุนจาก FDI และการลงทุนจากเอกชนในพื้นที่ภายในประเทศในสัดส่วนร้อยละ 20 โดยใช้การประเมินศักยภาพของความสามารถในการแข่งขันของแต่ละพื้นที่

สำหรับแผนระยะยาวของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาอยู่ในรูปแบบของแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากร รวมถึงการสร้างถนนมอเตอร์เวย์เชื่อมระหว่างอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสะเดา และแผนการขยายด่านสะเดา โดยใช้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ในด้านการให้สิทธิประโยชน์ของภาครัฐยังไม่จูงใจและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการหรือนักลงทุน การดึงดูดการลงทุนจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ถึงจุดเด่นของที่ตั้งประเทศไทยว่าเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาค การลงทุนของผู้ประกอบการจะพิจารณาจากตำแหน่งของห่วงโซ่อุปทานของลูกค้า ผู้ผลิตและบริษัทแม่ หรือศักยภาพและเครือข่ายตลาดเป็นสำคัญ ซึ่ง BOI ได้กำหนดสิทธิประโยชน์รูปแบบใหม่ที่ระบุการให้สิทธิประโยชน์ตามกิจกรรมของผู้เสนอขอ (Activity-based Incentives) โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่จะช่วยสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นหลักตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558

ในด้านการพัฒนาแรงงานเพื่อแข่งขันกับประเทศอื่นยังเป็นปัญหาหลักของประเทศ การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของแรงงานจะต้องเริ่มจากการปรับแก้ไขวินัยทางอุตสาหกรรมสำหรับแรงงานทางใต้และสงขลา เนื่องจากแรงงานทางใต้เติบโตมาจากวัฒนธรรมเกษตรกรรม สงขลายังขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะเนื่องจากแรงงานถูกดึงไปทำงานที่มาเลเซีย อย่างไรก็ตามนโยบายการจ้างแรงงานในลักษณะไป-กลับจะช่วยลดปัญหาการย้ายถิ่นฐานและไม่เป็นภาระในการจัดระบบต่างๆ ไว้รองรับแรงงานย้ายถิ่นฐาน

2. ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

ความสำเร็จของการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาอยู่ที่

2.1 ความชัดเจนของนโยบายในเป้าหมายที่ต้องปฏิบัติ

2.2 ปัญหาด้านการจัดหาที่ดินในการดำเนินการ ทั้งตำแหน่งของพื้นที่และอัตราค่าเช่า และระยะเวลาในการเช่า

2.3 การให้สิทธิประโยชน์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่

2.4 ความพร้อมของแรงงาน

2.5 ความพร้อมของการให้บริการสาธารณูปโภค ทั้งไฟฟ้า ประปา

2.6 การจัดการระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเป็นอำเภอสะเดาเป็นต้นน้ำของเมืองหาดใหญ่

3. ความต้องการของภาคเอกชน

ผู้ประกอบการต้องการความช่วยเหลือในด้านการขยายตลาดของตนให้โตขึ้น ต้องการการสนับสนุนในการทำธุรกิจจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ การออกกฎหมายที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสาร และกฎระเบียบต่างๆ เพื่อสนับสนุนธุรกิจของผู้ประกอบการ

จากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรม พบว่าต้องการให้ภาครัฐกำหนดนโยบายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในประเด็นระบบสาธารณสุขปโภคและกายภาพ กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ กระบวนการให้บริการและการจัดการ ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และการจัดการระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความต้องการของทั้งผู้ประกอบการและผู้บริหารภาคเอกชน คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นที่ภาครัฐควรเร่งรัดดำเนินการดังนี้

1. ในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต้องมีความชัดเจนโดยเฉพาะการสร้างท่าเรือน้ำลึกแห่งที่ 2 ของสงขลา การขยายเส้นทางมอเตอร์เวย์เพื่อเชื่อมโยงไปยังประเทศมาเลเซีย จะช่วยให้เกิดการเติบโตของธุรกิจอย่างต่อเนื่องได้
2. นโยบายด้านแรงงานต่างด้าวในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องชัดเจนและผู้กำหนดนโยบายจะต้องเข้าใจปัญหาด้านแรงงานอย่างแท้จริง
3. การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ควรจะมีสิทธิประโยชน์ที่ไม่แตกต่างกันมาก
4. จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมระบบความปลอดภัยและการเฝ้าระวังที่ดีให้แก่นักลงทุน
5. ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและกากอุตสาหกรรมที่เกิดจากกิจกรรมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2558). อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558, จาก http://www2.diw.go.th/I_Standard/Web/pane_files/Industry13.asp#2.
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2558). รอบรู้เศรษฐกิจ ตามติดตลาดโลก “ค้าขายแดนครึ่งปีหลังยังบวก”. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558, จาก www.ditp.go.th.
- _____. (2559). ธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม. จัดทำโดยสำนักพัฒนาการค้าและธุรกิจ การเกษตรและอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อ สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2559, จาก www.ditp.go.th/contents_attach/141052/141052.pdf
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสงขลา. (2558) แผนยุทธศาสตร์ประชาคม อาเซียนจังหวัดสงขลา 2558. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.stg.songkhla.go.th.
- ข้อมูลวิชาการยางพารา. (2550). อุตสาหกรรมแปรรูปยาง. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558, จาก www.rubberthai.com/information/Wichakan50/18.pdf.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- เนชั่นออนไลน์. (2558). เจาะนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 9 จังหวัดในรูปแบบ Super Cluster. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/akom/2015/09/22/entry-3>
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- มติคณะรัฐมนตรี. (22 กันยายน 2558). เขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2558, จาก www.thaigov.go.th.
- รติมา คชนันท์. (2559). เขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์. สำนักวิชาการ สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.parliament.go.th>.
- เรวดี แก้วมณี. (2556). แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการเพื่อ รองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2559, จาก www.oie.go.th/i
- _____. (2558). สิทธิประโยชน์การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ..ผู้ประกอบการจะได้อะไร? สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2558, จาก www.oie.go.th/investment_inceptives.pdf.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ. (2555). *การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น.

ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร. (2558). *การแช่เยือกแข็ง (freezing)*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.foodnetworksolution.com/>.

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2558). *ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.oss.songkla.go.th>.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2558). *รายงานวิจัยแนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนของไทย*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.itd.or.th.

สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย. (2559). *สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2558 และแนวโน้มปี 2559 (อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์ยาง)*. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2559, จาก

http://www.rubberthai.com/rubberthai/index.php?option=com_content&view=article&id=102137:-2558-2559-26012559&catid=10:2010-05-04-03-57-14.

สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). (2558). *ความหมายของโลจิสติกส์ในด้านการขนส่ง*. โดย ณะ คมนามูล (6 สิงหาคม 2550) สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2559, จาก

http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=589&pageid=2&read=true&count=true.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.nesdb.go.th/Default.

_____. (2557ก). *รายงานการศึกษาดูงานการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ ประเทศมาเลเซีย และการวางผังเมืองประเทศสิงคโปร์*. สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.nesdb.go.th/Default.

_____. (2557ข). *รายงานสรุปผลการลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ และการดำเนินงานจุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนชั่วคราวในพื้นที่จังหวัดสตูล*. กลุ่มงานประสานนโยบายการกระจายอำนาจและความมั่นคง และสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.nesdb.go.th/Default.

_____. (2557ค). *รายงานสรุปผลการลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนและความมั่นคง เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสระแก้ว*. กลุ่มงานประสานนโยบายการกระจายอำนาจและความมั่นคงและสำนักพัฒนา

- เศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2558, จาก www.nesdb.go.th/Default.
- _____. (2557ง). โครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ. เอกสารประกอบการสัมมนาจัดทำโดยบริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด. ธันวาคม 2557.
- _____. (2558). ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2558. กันยายน 2558.
- _____. (2559ก). รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (ธันวาคม 2558). จัดทำโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
- _____. (2559ข). ความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (มกราคม 2559). จัดทำโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2558). คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน.
- _____. (2558). อนาคตก้าวไกลด้วยคลัสเตอร์. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2558, จาก www.boei.go.th.
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา. (2558). การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ด้านจังหวัดสงขลา. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2558, จาก <http://talung.gimyong.com>
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2558). การเชื่อมโยงเชิงอาหารประเภทผักและผลไม้. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2558, จาก <http://www.arda.or.th/kasetinfo/north/processing.html>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). สารสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ: เขตเศรษฐกิจพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อดิเรก พันเขียว. (2557). การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดตาก. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2557.

ภาษาอังกฤษ

- Child, John.; Tse, Kenneth K.T.; & Rodrigues, Suzana B. (2013). *The Dynamics of Corporate Co-evolution: A Case Study of Port Development in China*. Massachusetts : Edward.
- Farole, Thomas. & Akinci, Gokhan. Ed. (2011). *Special Economic Zones : Progress, Emerging Challenges, and Future Directions*. Washington DC : The World Bank.
- Kano, Noriaki. (1996). *Guide to TQM in Service Industries*. Tokyo : Asian Productivity Organization.
- Nowicki, Marcin. Ed. (2014). *The Investment Attractiveness of the Regions and the Sub-regions of Poland 2014*. Warsaw : Konrad-Adenauer-Stiftung Poland Office.
- Pakdeenurit, P.; Suthikarnnarunai, N.; & Rattanawong, W. (2014). Special Economic Zone: Facts, Roles, and Opportunities of Investment. *Proceedings of the International MultiConference of Engineers and Computer Scientists 2014*, vol.2 in IMECS 2014, March 12-14, 2014, Hong Kong.
- Ravee, N. Katahgun.; & Kumar, M. Ashok. (2012). Special Economic Zones (SEZs) Are Emerge of Global Finance and Development. Article in *Trends, Challenges & Innovations in Management: Volume 1*. (Miryala, Ramesh Kumar; editor, 2015). Hyderabad : Zenon Academic Publishing.
- Veloso, Francisco. & Soto, Jorge Mario. (2001). Incentives, Infrastructure and Institutions: Perspectives on Industrialization and Technical Change in Late-Developing Nations. *Technological Forecasting and Social Change*. vol. 66: 87-109.
- World Economic Forum. (2015). *The Global Competitiveness Report 2015-2016*. Retrieved on January 22, 2016, from www.weforum.org/gcr.

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ภาคผนวก

TNI

ผนวก ก.
เครื่องมือวิจัย

TNI

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ดำเนินการโดยหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ภายใต้งบประมาณสนับสนุนการวิจัยของสถาบันฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาและรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา และวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของวิสาหกิจไทยโดยเน้นศึกษากลุ่มกิจการที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา 3 กลุ่ม อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐและภาคอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ โดยมีประเด็นสัมภาษณ์และแนวคำถามดังข้างท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอรับรองว่าจะนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อการศึกษาและประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเท่านั้น และขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือและการอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศภักดิ์
หัวหน้าคณะผู้วิจัย

TNI

THAILAND INSTITUTE OF TECHNOLOGY

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นหนึ่งในชุดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการวิจัยฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยในภาพรวม ในด้านนโยบาย รูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงศึกษาการแปรนโยบายลดหลั่นลงไปสู่ระดับพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในการสัมภาษณ์ ใคร่ขอทราบข้อมูลภายใต้บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ท่านสังกัดอยู่ โดยแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นโยบายการพัฒนาประเทศ

- 1.1 ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาไว้อย่างไร
- 1.2 วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- 1.3 มีการกำหนดระยะเวลาของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือแผนขับเคลื่อนการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 มีการจัดทำระบบการติดตามและประเมินผลนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือแผนการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร
- 1.5 มีการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินการหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 2 กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- 2.1 สิทธิประโยชน์ที่ให้ผู้ประกอบการให้มาลงทุนตามกิจการเป้าหมายที่ส่งเสริมหรือไม่ อย่างไร
- 2.2 ศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านการลงทุนและแรงงานมีวัตถุประสงค์ บทบาท หน้าที่ และรูปแบบการให้บริการอย่างไร
- 2.3 มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าวที่กำหนดขึ้นสามารถดึงดูดแรงงานต่างด้าวที่มีคุณภาพได้มากน้อยเพียงใด
- 2.4 มีการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรโดยจัดสรรงบประมาณในแต่ละช่วงเวลาอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

- 3.1 ด้านการจัดหาพื้นที่
- 3.2 ด้านการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
- 3.3 ด้านความสนใจลงทุน
- 3.4 ด้านความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ดำเนินการโดยหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ภายใต้งบประมาณสนับสนุนการวิจัยของสถาบันฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาและรูปแบบของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา และวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของวิสาหกิจไทยโดยเน้นศึกษากลุ่มกิจการที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา 3 กลุ่ม อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐและภาคอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ โดยมีประเด็นสัมภาษณ์และแนวคำถามดังข้างท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอรับรองว่าจะนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อการศึกษาและประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเท่านั้น และขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือและการอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศภักดิ์
หัวหน้าคณะผู้วิจัย

TNI

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นหนึ่งในชุดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการวิจัยฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรรูปนโยบายการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยลดหลั่นลงไปสู่ระดับพื้นที่ในจังหวัดสงขลาในด้านรูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่อการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ในการสัมภาษณ์ ใ้กรวบรวมข้อมูลภายใต้บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ท่านสังกัดอยู่ โดยแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นโยบายการพัฒนาจังหวัดสงขลาและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- 1.1 ในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาไว้อย่างไร
- 1.2 วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา
- 1.3 มีการกำหนดระยะเวลาของแผนขับเคลื่อนการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาหรือไม่ อย่างไร
- 1.4 มีการจัดทำระบบการติดตามและประเมินผลแผนการขับเคลื่อนการดำเนินการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาหรือไม่ อย่างไร
- 1.5 มีการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนในพื้นที่สงขลามีส่วนร่วมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 2 กลไกสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

- 2.1 สิทธิประโยชน์ที่ให้ผู้ประกอบการให้มาลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาตามกิจการเป้าหมายที่ส่งเสริมหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์
- 2.2 ศูนย์บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ด้านการลงทุนและแรงงานในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์บทบาท หน้าที่และรูปแบบการให้บริการอย่างไร
- 2.3 มาตรการสนับสนุนการใช้แรงงานต่างด้าวที่กำหนดขึ้นสามารถดึงดูดแรงงานต่างด้าวที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะสัญชาติมาเลเซียได้มากน้อยเพียงใด
- 2.4 มีการวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านบุคลากรในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาโดยจัดสรรงบประมาณในแต่ละช่วงเวลาอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความท้าทายในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

- 3.1 ด้านการจัดหาพื้นที่
- 3.2 ด้านการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
- 3.3 ด้านความสนใจลงทุน
- 3.4 ด้านความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ดำเนินการโดยหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ภายใต้งบประมาณสนับสนุนการวิจัยของสถาบันฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา และวิเคราะห์แนวโน้มการตัดสินใจลงทุนภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของวิสาหกิจไทย โดยเน้นศึกษากลุ่มกิจการที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุน 3 กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม ได้แก่ เกษตรแปรรูป อาหารแช่แข็ง และโลจิสติกส์ ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐและภาคอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลาต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเข้าสัมภาษณ์ท่านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ โดยมีประเด็นสัมภาษณ์และแนวคำถามดังข้างท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอรับรองว่าจะนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อการศึกษาและประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเท่านั้น และขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือและการอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศภักดิ์

หัวหน้าคณะผู้วิจัย

TNI

THAI - JAPAN INSTITUTE OF TECHNOLOGY

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ชุดที่ 3

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นหนึ่งในชุดเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการวิจัยฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาของธุรกิจอุตสาหกรรมของท่าน ในการสัมภาษณ์จะนำเสนอ PowerPoint สรุปสาระสำคัญของนโยบายและสิทธิประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา 10 นาที จากนั้นไต่ถามขอทราบข้อมูลและความคิดเห็นในมุมมองของการขยายธุรกิจ และการลงทุนภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ของภาครัฐในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา โดยมีประเด็นคำถาม 9 ข้อ ดังนี้

1. คุณภาพและปริมาณของแรงงานและทรัพยากรบุคคล
2. ศักยภาพและกำลังซื้อของเครือข่ายตลาด
3. ระบบการเงินเพื่อรองรับและสนับสนุนธุรกิจ
4. การเป็นเจ้าของเทคโนโลยีในการปฏิบัติการของธุรกิจ
5. ระบบสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อธุรกิจ
6. คุณภาพและการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาทางธุรกิจ
7. เครือข่ายทางธุรกิจและคลัสเตอร์อุตสาหกรรม
8. โอกาสของการเติบโตทางธุรกิจ
9. ระดับความคิดเห็นต่อนโยบายและสิทธิประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร

แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขอทราบความคิดเห็นต่อนโยบายและสิทธิประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาในฐานะผู้บริหารในธุรกิจอุตสาหกรรมของท่าน กรุณาให้คะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยที่

- 1 หมายถึง ไม่ให้ความสำคัญ 2 หมายถึง ให้ความสำคัญน้อยมาก 3 หมายถึง ให้ความสำคัญ
4 หมายถึง ให้ความสำคัญมาก 5 หมายถึง ให้ความสำคัญมากที่สุด

ประเด็น	คะแนน ประเมิน	ข้อเสนอแนะ
1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านชายแดน ในด้าน - ระบบสาธารณูปโภคและกายภาพ - ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ - กระบวนการให้บริการและการจัดการ		
2. ตลาดแรงงาน ในด้าน - ปริมาณแรงงานในสงขลา - ทักษะ ความรู้ เจตคติ ประสพการณ์และความเป็นมืออาชีพ - กระบวนการอนุญาตเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติ		
3. ศักยภาพและเครือข่ายตลาด ในด้าน - การสนับสนุนอุตสาหกรรมคลัสเตอร์ - แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรการผลิตในสงขลา - รายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภคในสงขลา - การขยายตัวทางเศรษฐกิจของสงขลา		
4. การสนับสนุนการลงทุนจากภาครัฐ ในด้าน - สิทธิประโยชน์ของ BOI - ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในสงขลา - การจัดหาพื้นที่ตั้งสถานประกอบการในสงขลา - การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในสงขลา - ความปลอดภัยและระบบเฝ้าระวังของสงขลา - นิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อมของสงขลา		

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือและการอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน

ผนวก ข.
หน่วยงานภาครัฐและ
บริษัทเอกชนที่อนุเคราะห์ข้อมูล

TNI

รายชื่อหน่วยงานภาครัฐที่อนุเคราะห์ข้อมูล

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน
1	สำนักยุทธศาสตร์และวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
3	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
4	กระทรวงแรงงาน
5	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 (หาดใหญ่) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
6	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
7	สมาคมโลจิสติกส์และขนส่งภาคใต้
8	หอการค้าจังหวัดสงขลา
9	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
10	ศูนย์เบ็ดเสร็จด้านการลงทุน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (OSS)
11	สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

รายชื่อบริษัทเอกชนที่อนุเคราะห์ข้อมูล

ลำดับที่	ชื่อบริษัท
1	กลุ่มบริษัทในเครือ วี-เชิร์ฟ กรุ๊ป
2	บริษัท ซีแวลู จำกัด (มหาชน)
3	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
4	บริษัท ชุมพรอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)
5	บริษัท ทิปโก้ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
6	บริษัท ทีเคโลจิสติกส์ แอนด์ซัพพลายเชน (ประเทศไทย) จำกัด
7	บริษัท ไทยน้ำทิพย์ จำกัด
8	บริษัท ไทยฮั้วยางพารา จำกัด (มหาชน)
9	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
10	บริษัท พัสดุกภัณฑ์ไทย จำกัด
11	บริษัท ฟู้ดแอนด์ดริ้งส์ จำกัด (มหาชน)
12	บริษัท ยางไอตานิ จำกัด
13	บริษัท อันดามัน ซีฟู้ด จำกัด
14	บริษัท เอสต้า แอสโซซิเอท จำกัด
15	บริษัท เอสแอนด์พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
16	บริษัท เอ็นโอเค อินดีสทรี จำกัด
17	บริษัท โอสิน จำกัด
18	สมาคมไทยโลจิสติกส์และการผลิต
19	สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย
20	สมาพันธ์ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย
21	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ผนวก ค.
คณะผู้วิจัย

TNI

คณะผู้วิจัย

1. ดร.อดิทัต วัฒนินท์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

คุณวุฒิสูงสุด Ph.D.(Mechanical Engineering)

Carnegie Mellon University, U.S.A.

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักร ดิงศกัทย หัวหน้าคณะผู้วิจัย

คุณวุฒิ -B.S. (Electrical Engineering) Virginia Military Institute, U.S.A.

-M.S. (Engineering Management) Southern Methodist University, U.S.A.

-M.B.A. (Engineering Management) University of Dallas, U.S.A.

-กจ.ด. (การจัดการธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม สังกัดคณะบริหารธุรกิจ

3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต สุขเจริญพงษ์

คุณวุฒิ -วศ.บ. (วิศวกรรมไฟฟ้า) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

-M. Eng. (Industrial Engineering) Asian Institute of Technology

-D.Eng. (Industrial Engineering) Asian Institute of Technology

รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ และอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม สังกัดคณะบริหารธุรกิจ

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ เลิศในสัตย์

คุณวุฒิ -B.A. (Marketing) Kyoto University, Japan

-M.B.A. (Marketing) Kyoto University, Japan

คณบดี คณะบริหารธุรกิจ

5. ดร.ปาสีรัฐ เลขะวัฒนะ

คุณวุฒิ -วศ.บ. (วิศวกรรมอุตสาหการ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-M.E. (Precision System Engineering) Gifu University, Japan

-Ph.D. (Production System Engineering) Nagoya Institute of Technology, Japan

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม

สังกัดคณะบริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
THAI - JAPANESE INSTITUTE OF TECHNOLOGY
TNI